

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی - سوالات -

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵ - ۸۸۹۶-۵۴۴۸

شنبه ۸ آبان ماه ۱۳۲۷

بیر: سید محمد شامی

سال چهارم - شماره ۱۰۷۹

صفحه ۳۶۱۲

روزنامه یومیه

دوره یازدهم قانونگذاری

فهرست مندرجات

شماره مسلسل ۱۶۲۶

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۱۱

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه دوم آبان ماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
  - ۲ - نطق قبل از دستور یک نفر از نمایندگان
  - ۳ - نطق آقای رئیس بمناسبت سومین سال رسمیت سازمان ملل متحد
  - ۴ - تقدیم يك فقره لایحه یکدوازدهم مهر با قید يك فوریت از طرف معاون وزارت دارائی و مذاکره در اطراف آن
  - ۵ - موقع و دستور جلسه آینده - ختم جلسه
- مجلس ساعت ده و پنجده و پنجاه و پنج دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید
- ۱ - تصویب صورت مجلس
- صورت جلسه قبل را آقای صدرزاده (منشی) بشرح زیر قرائت کردند

سه ربع بظهر روز ه شنبه بیست و نهم مهر مجلس بریاست آقای رضای حکمت تشکیل و صورت مجلس پیش قرائت گردید.

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است:

غائبین با اجازه - آقایان: بیات - حسن اکبر امینی - محمد ذوالفقاری - نبوی - نیک پور - ساهد عباسی - دکتر دفترئی

غائبین بی اجازه - آقایان: محمد حسین قشقائی - حاجق - شادلو - دادور - قبادیان - تولیت - رضا رفیع - کامل ماسکونی - اخوان - ابوالقاسم به بهانی - کرگانی - امیر تیمور - دکتر هدیه - رضوی آصف - ملک پور - حسین و کبیل - ناصری - بهادرمین اسفندیاری - ابوالحسن ملکی - فاضلی - صاحب دیوانی صفا امامی

دیر آمدگان با اجازه - آقایان: دکتر راجی سلطانی - دکتر طباطبائی - سالار بهزادی

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: آشتیانی زاده دکتر اعتبار - معتد دماوندی - اورنگ - آقاخان بهتیار - نراقی - محمدعلی مسعودی - صادقی

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات صد و یازدهمین جلسه دوره یازدهم از صفحه ۱ تا ۱۲
- ۲ - آگهی های رسمی ۱۳

مسئودنابتی - شهاب خسروانی - قهرمان - گلپادی - اسدی - کعبی

آقای دکتر شفق راجع به بیعت بعضی نمایندگان در آخر جلسه بیاناتی نمودند تقاضا کردند اسامی غائبین از جلسه اعلان و تکلیف دیگری نیز معین شود.

آقای فرامرزی راجع باستیضاح روز ۳شنبه و رای اعتماد روز یکشنبه توضیحی دادند.

آقای عباس اسکندری گفتند در باب مخالفت با طرح مورد بحث گفته بودند مجلس نمی تواند طرحی را که مخالف قانون اساسی است مورد مذاکره قرار دهد.

آقای رئیس بیان داشتند هر طرحی که با مضاه ۵ نفر از نمایندگان تقدیم مجلس شود قابل بحث است و صورت مجلس تصویب گردید.

آقایان عباسی، اسلامی، دکتر مصباحزاده، عباس اسکندری و چند نفر دیگر تقاضا نمودند که بقوریت طرح باورقه اخذ رأی شود و از ۸۱ نفر عده حاضر ۲۶ نفر موافق بودند و قابل توجه نشد.

آقای فرامرزی پیشنهاد نمودند بودجه سکل کشور مقدم بر سایر مطالب قرار گیرد و بیان داشتند از این يك دوازدهم ها کاری برای مملکت صورت نمی گیرد و لوایحی که در مجلس طرح میشود مانند الف ایله به حکایت دیگر منجر میگردد و غالباً هم بخلاف نظامنامه عمل میشود و ماده ۹۷ را قرائت و اضافه نمودند که در هر جلسه دستور جلسه به تعیین نمی گردد.

با اشاره آقای رئیس بیانات آقای فرامرزى ماده ۱۱۰ نظام نامه قرائت گردید که هنگام ختم جلسه آقایان نمایندگان جلسه را ترک نکنند تا دستور جلسه بعد تعیین شود و آقای فرامرزى پیشنهاد خود را مسترد داشتند.

آقای اقبال پیشنهاد نمودند که استیضاح از دستور خارج شود و گفتند مجلس مرکز نقل مملکت است و خرابی را باید در خارج از مجلس جستجو کرد و نمی توان گفت چرا کبلی از جلسه خارج میشود و نیز ماده ۴۴ را در باب استیضاح قرائت نمودند.

آقای دکتر معظمی گفتند استیضاح نباید از دستور خارج شود مجلس باید دولتی داشته باشد که از آن پشتیبانی کند سستی و اعمال در انجام وظیفه مملکت را بیرون نگاه نیستی می کشاند باید متوجه بود که در این موقع دنیا خضری متوجه مملکت نشود و دولت فعلی هم باید از خود شخصیت نشان دهد و تسلیم امراض اشخاص نشود و آقای رئیس بیان داشتند محض این که سابقه بنی بوجود نیاید پیشنهاد خروج استیضاح از دستور اخذ رأی نخواهد شد.

آقای آزاد قبل از شروع با استیضاح شرحی راجع بطرز خرید املاک خراسان از طرف رئیس التجرار و وضع فعلی آن املاک و اقدامات مامورین دادگستری و ژاندارمری ایراد و تلگرافی قرائت کردند و سپس در باب سؤال نمایندگان و جواب وزراء از جمله موضوع حیات داودی با قرائت عین تلگراف مشارالیه و پاسخ آن از طرف ستاد ارتش اعتراض نمودند که با وجود عملیات مسلح علیه حکومت و امنیت مملکت و تصدیق ستاد ارتش با خاندان نایل شده است.

همچنین در باب عملیات میباید معاون وقت وزارت راه و شرکت رى و تخصیص حق دولت توضیحاتی دادند و در مقدمه ورود با استیضاح گفتند حوادث عالم نشان داده است که هیچ قدرتی در مقابل قدرت ملت قادر بمقاومت نیست و نمایندگان ملت و مجلس شورای ملی باید حاکم بر مقدرات مملکت باشند و دولتها مجری قوانین و دستور المملکات مجلس می باشند و بقیه استیضاح را بجلسه بعد محول داشتند.

در این موقع آقایان فتعلی افشار دکتر معظمی مهدی ارباب - شهاب خسروانی - هاشم وکیل - احمد دهقان - سزاوار - نواب یزدی - افخمی - ظفری - محمدعلی مسعودی - و منکی برای شرفیابی روز عید غدیر بقره انتخاب شدند و آقای دکتر راجی گفتند بتصویب سازمان ملل روز ۲۴ اکتبر در مالک عضو سازمان باید تعطیل عمومی باشد و دعا کنند که خداوند دنیا را از خطر جنگ نجات دهد تقاضا نمودند ایران نیز که عضو سازمان ملل است در اجرای این تصمیم مهم جهانی شرکت نماید. آقای دهقان پیشنهاد نمودند که مجلس روز شنبه تشکیل و یکدوازدهم تصویب شود.

آقای فولادوند مخالف بوده گفتند باید آقایان نمایندگان یکدوازدهم رأی ندهند تا بودجه تصویب گردد و پیشنهاد آقای دهقان تصویب نگردید. بنجامه دقیقه بعد از ظهر جلسه خاتمه یافت و با دستور استیضاح بروز یکشنبه محول شد.

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست؟
کشاورز صدر - بنده اعتراض دارم

رئیس - بفرمائید
کشاورز صدر - خاطر عموم آقایان محترم مستحضر است روزیکه ما وارد این مجلس شدیم قسم خوردیم که مطابق قانون اساسی و اصول مشروطیت رفتار بکنیم و اظهار مطلبی که برخلاف اصول قانون اساسی است و مخالف با اصل مشروطیت باشد نکنیم در جلسه قبل که آقای آزاد اظهار کردند بنده حضور نداشتم والا همان موقع حضورشان یاد داشت می نوشتم و متذکر میشدم که يك قسمت از بیانات ایشان برخلاف اصول قانون اساسی بود که الساعه بنده توضیح مختصری حضور آقایان عرض میکنم.

رئیس - راجع با اعتراض نسبت بصورت مجلس بفرمائید.

کشاورز صدر - ... بلی اعتراض نسبت بصورت مجلس است اجازه بفرمائید يك مقدمه را قبلا بآید عرض کنم و آن عبارت از این است که ایشان فرمودند مجلس شورای ملی همه کاری میتواند بکند و باید بکند حتی می تواند حکم کند که مردم یا برهنه راه بروند و از مثل و نظری که ذکر کردند بپهن بپند آمده که ممکن است مجلس شورای ملی قوای سه گانه کشور را که عبارت از قوای مقننه و مجریه و قضائیه است آنها را یکی بکند یا اینکه برخلاف اصول مالکیت یا جهات دیگر يك رأی بدهد آقای آزاد اینطور نیست مجلس شورای ملی سرمشق و رساله عملش قانون اساسی است و ما میبایستی مطابق دستوری که قانون اساسی داده است عمل بکنیم جناب عالی اینجا يك اظهاراتی کردید که قطع دارم خودتان التفات بمعانی و مضمون آن نداشتید و قطعاً خودتان تقاضای تصحیح آنرا در صورت جلسه خواهید کرد و آن راجع بمقام سلطنت و اعلیحضرت همایونی بود مقام سلطنت مقدس ترین مقامات در حکومت مشروطه ما است (صحیح است) مقام سلطنت مقامی است که همیشه اسباب وحدت ملت و وطنپرستی در این کشور بوده و همیشه مرکز نقل و وطنپرستان اعلیحضرت همایونی بوده اند بخصوص این اعلیحضرت همایونی که از حیث رعایت اصول دموکراسی و آزادی و وراثت و مهربانی نسبت بملت ایران فرو گذاری نکرده اند (صحیح است) ملت ایران با تعظیم و تکریم بیادشاه خود نگاه میکنند (صحیح است) بنابراین من از آقا استدعا میکنم که بیایند این بیان خودشان را اصلاح بکنند زیرا اعلیحضرت ما فوق مقامات سه گانه یعنی قوای سه گانه است (صحیح است) و نظارت عالی دارند و مصون از هرگونه اعتراض و ایرادی میباشد و بحد الله هیچ عملی نکرده اند که قابل ایراد باشد بنابراین من از آقا استدعا میکنم یا خودشان اصلاح بکنند یا مجلس شورای ملی در صورت جلسه این معنی را متذکر بشود

رئیس - نسبت بصورت مجلس دیگر نظری نیست؟
عبدالرحمن فرامرزى - بنده اعتراض دارم.
رئیس - بفرمائید
فرامرزى - این بیاناتی که آقای کشاورز

صدر فرمودند اعتراض نسبت بصورت جلسه بود با جواب آقای آزاد؟
۲- نطق قبل از دستور يك نفر از نمایندگان

رئیس - بیانات ایشان اعتراض بصورت جلسه نبود من هم متذکر شدم
صورت جلسه قبل تصویب شد آقای صدر زاده تقاضای چند کلمه نطق قبل از دستور کرده اند (بعضی از نمایندگان - بفرمائید) بفرمائید آقای صدر زاده

صدر زاده - برای اینکه اوقات مجلس مقدس شورای ملی را تضییع نکنم هرايش خود را بطور خلاصه در سه جمله عرض و از آقایان محترم تئمی میکنم که مورد توجه قرار دهند. عرض اول من این است که با وضع آشفته جهان و بیچارگی که بر اثر جنگ اخیر دامنگیر مردم این کشور شده چشمها از اطراف و اکناف مملکت باینجا یعنی مجلس شورای ملی دوخته شده و منتظرند ببینند که چه باری از دوش آنها بر میداریم و ما برای اینکه آسایش آنها را تأمین کنیم احتیاج بيك همکاری و فعالیت زیادتری داریم (صحیح است) هر چند که قسمت بیشتر عمر این دوره گذشته ولی هنوز نه ماه دیگر باقی است که اگر با وحدت نظر کار کنیم می توانیم قسمت اعظم اصلاحات را انجام دهیم و اگر مسائل کوچکی ایجاد تشتت و کشمکش هائی کرده هر چه زودتر تکلیف آنها را تعیین و یکسره کنیم که بکار های اساسی تری برسیم (صحیح است) و الا چند ماه دیگر مثل برق میگذرد و برای ما جز تأسف بر گذشته چیزی باقی نخواهد گذارد (صحیح است) بنده از لحاظ این که افتخار عضویت در هیئت رئیسه مجلس دارم بطور دقیق می دانم که تا کتون از لواجیع دولت و طرحهای قانونی که از طرف نمایندگان محترم تقدیم شده اهم از آنچه در کمیسیونها تحت رسیدگی قرار گرفته و گزارش آن بمجلس رسیده و آنچه مستقیماً باقید يك یا دو فوریت بمجلس تقدیم شده متجاوز از ۴۸ فقره می باشد که تکلیف قطعی آنها تعیین نگردیده و بسیاری از آنها بقدری خوب و مفید است که اگر تصویب و اجرا شود در وضع اقتصادی کشور و آسایش حال و آتیه مردم کمال تأثیر را دارد (صحیح است) تنها یکی از آنها گزارش بر نامه هفت ساله عمرانیه کشور است که مورد علاقه عموم نمایندگان مجلس است (صحیح است) و الحق کمیسیون مربوطه کمال کوشش و بذل جهد را در رسیدگی و تنظیم آن نموده است و دیگری قانون مالیات بر در آمد است که پایه عایدات کشور بر آن قرار میگردد و بنده خود شاهد و ناظر بودم که کمیسیون دارائی یا صرف وقت بسیار و تشکیل جلسات عدیده گزارش آنرا تنظیم کرد بر فرض آنکه در ماه آتیه تمام جلسات مجلس تشکیل شود و از اکثریت تیغ و مصادف با تعطیلی شود و لایحه و یا طرح جدیدی نرسد و استیضاحی پیش نیاید و بطور متوسط در هر سه جلسه یکی از آنها بتصویب برسد تازه وافی بانجام مقصود یعنی گذراندن تمام آنها نخواهد بود بنا بر این میخواهم از آقایان استدعا کنم که در این باره چاره ای بیندیشند و از طریق دادن اختیار بکمیسیونهای مربوطه اجراء يك قسمت از این قوانین را بنحو آزمایش هم که باشد عملی سازند و یا بر تعداد جلسات مجلس

ببفرمایند که وظیفه قانونگذاری خود را بانجام برسانیم (صحیح است) سر بسته عرض میکنم زبان انتقاد بسوی ما دراز شده و بطور حتم باید در طرز کار خود تجدید نظری بکنیم و بالفعل از مقام ریاست تئمی مینمایم که دقیقاً اولیه جلسه امروز را صرف استقراع شعب و اخذ آراء کمیسیونها بفرمایند که بتوانند وظایف خود را انجام دهند عرض دوم بنده راجع بکارمندان دولت و حقوق مهر ماه آنها است شك نیست که عمده کارمندان دولت با مقایسه بمقدار کاری که اکنون میبایست انجام یابد بسیار زیاد و بطور قطع و یقین کثرت آنها نیز باعث کندی جریان امور و زحمت مردم شده است تا جائیکه اگر عده زیادی فقط حقوق می گرفتند ولی هیچکاری نمی کردند شاید بنحوی سر بترسو بهتر از کارهای مردم میگذاشت ولی از طرف دیگر تقابل آنها باعث این می شود که بر عده بیکاران افزوده گردد و چون امروزه یکی از وظائف اولیه حکومتها تهیه کار و تأمین آسایش و اوازم اولیه زندگی افراد مملکت است مادامیکه فکر صحیحی در ایجاد کار و تسهیل وسائل استعاده از منابع تروت کشور نشده مانند اجراء همین برنامه هفت ساله بر کنار ساختن کارمندان و قطع حقوق آنها معایب دیگری ایجاد میکنند که تحمل آن هم برای کشور نیز دشوار است (صحیح است) بگذرید از يك عده مددودی که با داشتن مکنت زیاد باز دست از گریبان بیت المال بر نمیدارند عده زیادی از کارمندان در مرکز و شهرستانها هستند که چندین سال و با چند سر عائله هر خود را بدروستی و راستی در خدمت دولتی صرف کرده اند و اگر پایان ما حقوق بآنها نرسد هیچ طریقی برای ادامه زندگی ندارند (صحیح است) چون متأسفانه مجلس تا کتون موفق بگذراندن بودجه نشده نباید تصور مناسب بچاوقی آنها بشود (صحیح است) بنا بر این از جناب آقای نخست وزیر و همکار محترم آقای عبدالقادر آزاد تئمی میکنم که موافقت فرمایند برای چند ساعت استیضاح را بتأخیر اندازند و بمجلس فرصت دهند که یکدوازدهم مهرماه بگذرد و سپس با استیضاح بپردازند (صحیح است) اما عرض سوم من این است که در یاره ای از جلسات مجلس اتفاق افتاده که از مقام شامخ سلطنت نام برده شده و احساناً مورد بحث در یاره ای از جراید نیز قرار گرفته بدون شك و تردید همه ماها مبداءیم که ملت ایران از صمیم قلب شاهنشاه معظم خود را دوست می دارد (صحیح است) و ما که خود را نمایندگان این ملت میدانیم گذشته از اینکه از افراد همان مردم هستیم و بحکم نمایندگی هم باید متکی بافکار ملت باشیم فرد فردمان در پشت همین میز بقرآن معظم سوگند یاد کرده ایم که نسبت باعلیحضرت شاهنشاه خودمان صدیق و راستگو باشیم (صحیح است) و به اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمائیم (صحیح است) و هیچ منظوری نداشته باشیم جز فوائد و مصالح دولت و ملت ایران (صحیح است) و این نص قانون اساسی است و شك نیست که شخص ضعیف اعلیحضرت

همایون شاهنشاهی با تقاضای مقام سلطنت از هر کس علاقمند تر باین آب و خاک بوده و ایشان هم بنوبه خود نگهبان قانون اساسی و مشروطیت ایران میباشند (صحیح است) و هر یک از نمایندگان محترم مجلس که فرصتی بدست آورده و در این زمینه بیانی کرده اند زبانحال دیگر نمایندگان و بلکه ملت ایران بوده اند (صحیح است) و بالجمله همانطور که مکرر در همین مجلس گفته شده شاهنشاه مربوط بتمام کشور و مورد علاقه و احترام همه افراد ملت ایران است (صحیح است) مردم ایران بحفظ ادب و نزاکت در بیان موصوفته و آثار و تالیف بزرگان ما نیز خود گواه بر این معنی و ما نمایندگان مجلس که علی الاصول میبایست مظهر اخلاق و آداب حسنه ملت باشیم یقیناً در بیانات خود نسبت بتمام مقامات و مقدسات ملی که قانون و سنن ملی ما آن ها را محترم شمرده رعایت ادب و نزاکت را نموده باشاهنشاه هیچوجه بیچسب فرصت نخواهیم داد که در وحدت ملی ما رخنه و یا اختلال کند (صحیح است) و همانطور که در روز عید غدیر اعلیحضرت همایونی توصیه فرمودند با همکاری و یگانگی کامل و حسن تفاهم در راه استقلال کشور و آسایش هموطنان تا سر حد امکان کوشش نمائیم که انشاء الله يك صفحه جدید در وضع کار مجلس پدید آوری.

نمایندگان - انشاء الله! احسن! احسن!
رئیس - وارد دستور میشویم

۳- نطق آقای رئیس بمناسبت سوهمین سال رسمیت سازمان ملل متحد

رئیس - خاطر آقایان مطلع است که امروز سوهمین سال رسمیت سازمان ملل متحد است در چهارده قرن پیش که کیتی را تیرگی و ظلمت جهل فرا گرفته بود پیغمبر اکرم محمد مصطفی (ص) برای آزادی بشر و رهایی اقوام از گمراهی و ضلالت و ترویج دین اسلام و تکمیل تربیت و اخلاق که بمفرماید بعنت لائسیم مکارم الاخلاق برصالت مبعوث شد و انواع شاداید و مشقات را تحمل نمود تا به هدایت مردم توفیق یافت (صحیح است) در قرون اخیر مگر سازمانها تئمی برای صلح و حفظ آزادی و استقلال ملل ضعیف تشکیل شده تأسیس سازمان ملل متحد نیز برای همین منظور است امیدوارم مللی که با امیدواری کامل در این سازمان مشارکت کرده اند با اجرای نیات صلح طلبانه خود موفق گردند.

ملت ایران همیشه طرفدار صلح و یشتیبان آزادی و استقلال ملل بوده (صحیح است) و در این راه از هر گونه کوشش و مساعدت مادی و معنوی فروگذار نخواهد کرد (صحیح است) آقای معاون وزارت دارائی بیاناتی دارم بفرمائید

۴- تقدیم یک فقره لایحه یکدوازدهم مهرماه با قید يك فوری از طرف معاون معاون وزارت دارائی (آقای بهینیا) - بطوری

که استعاضار دارند چون بودجه سال ۳۲۷ کشور هنوز از تصویب مجلس شورای ملی نگذشته برای پرداخت هزینه های مهر ماه لایحه یکدوازدهم تقدیم مقام ریاست و استدعا میشود که امروز مطرح و تصویب شود.
رئیس - قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت گردید)
ریاست مجلس شورای ملی طرح لایحه قانون اجازه پرداخت یکدوازدهم مهرماه را با قید یک فوریت تقدیم و استدعای تصویب دارد

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود حقوق و هزینه های مستمر غیر مستور وزارتخانه ها و ادارات و پنجاهای دولتی و سایر هزینه های کشور و مصارف هم رانی و تولیدی و عام المنفعه را در مهرماه ۱۳۲۷ در حدود اعتبارات اسفند ماه ۱۳۲۶ و میانی که از باب استمندا ۱۳۲۶ در طی سال جاری پرداخت شده است با رعایت بصره يك ماده واحده قانون مصوب آبانماه ۱۳۲۴ و سایر قوانین و مقررات مالی و کمک هزینه کارمندان کشوری و لشکری را مطابق قوانین و آئین نامه های مربوطه از درآمد عمومی سال جاری کشور پرداخت نماید.

تبصره ۱ - بوزارت دارائی اجازه داده میشود در اجرای بند (ب) قانون مصوب ۲۹ مهرماه ۲۶ مبلغ بیست و پنج میلیون ریال برای مخارج مربوطه بتفحص فنی و علمی برای اکتشاف معادن نفت و سازمان مربوطه از اعتبار قسمت يك بودجه ۱۳۲۷ عمران تخصیص و بتدریجی که مصرف پیدا میکند در سال جاری و سنوات بعد پرداخت نماید.

تبصره ۲ - مبلغ يك صد و هشتاد و دو میلیون ریال اعتبار ماده ۶۸ بودجه پیشنهادی سال ۱۳۲۷ کشور موضوع کسر اعتبار ترفیع و اضافات کارمندان و خدمتگذاران تصویب و بوزارت دارائی اجازه داده می شود ترفیع و اضافات مشمولین تبصره (يك) ماده اول قانون مصوب اول خرداد ماه ۱۳۲۷ را بابت سال جاری از محل اعتبار نامه بالا پرداخت نماید مبلغ احتیاجی هر يك از وزارتخانه ها و ادارات و پنجاهای دولتی با تشخیص وزارت دارائی بودجه سال جاری آنها علاوه و مورد استفاده واقع خواهد شد.

تبصره ۳ - بوزارت دارائی اجازه داده میشود که ۲۸۵۰۰۰۰ ریال بودجه سال جاری سفارت کبرای ایران در پاکستان و سفارت ایران در هرستان سمودی را از محل اضافه اعتبار بودجه سال ۱۳۲۷ وزارت امور خارجه پرداخت نماید.

تبصره ۴ - استرداد اعتبار اعطائی بموجب تبصره ۳ قانون پرداخت حقوق و هزینه فروردین ماه کشور موکول بتصویب بودجه ۱۳۲۷ وزارت راه میگردد و برای تکمیل وسائل کار و رفع احتیاجات فوری اداره کل هواپیمائی کشوری پرداخت مبلغ ده میلیون ریال تصویب میشود که بعد از تصویب بودجه ۱۳۲۷ از اعتبار هزینه این اداره مسترد گردد تبصره ۵ - وزارت دارائی مکلف است معادل يك میلیون و پانصد هزار ریال از درآمد عمومی سال ۱۳۲۷ کشور برای کمک بزرگواران خراسان پرداخت نماید.

تبصره ۶ - وزارت دارائی مجاز است از اختصاصی که در اختیار خود دارد بضایع خود میانی را که مقتضی ببلند بیانکها و شرکتهای دولتی و ام باسیرده باشد.
تبصره ۷ - وزارت دارائی مجاز است از مبلغ ۵ میلیون و هصد هزار لیره که قرار است

دولت انگلستان برای تصفیه مطالبات دولت ایران از بیابان استفاده نیروی متفقین از راه آهن و بنادر ایران تقدماً بپردازد مبلغ دو میلیون لیره از آنرا بصرف تکمیل و رفع نواقص بارخانجات و خرید حوائج وزارت جنگ رسانیده و بقیه آنرا جزء هایدات بنگاه راه آهن دولتی ایران منظور دارد که بعد از پرداخت بدهی های بنگاه بقیه را برای رفع حوائج ضروری راه آهن مورد استفاده قرار دهد . دو میلیون لیره مزبور صورت دین خزانه را خواهد داشت و دولت مجاز است از محل هاید عمومی سال ۱۳۲۷ معادل همان مبلغ بریال برای رفع حوائج راه آهن بنگاه راه آهن دولتی مسترد نماید .

رئیس - فوریت این لایحه مطرح است .
آقای اردلان مخالفند ؟
اردلان - بله بنده مخالفم .
رئیس - بفرمائید .

اردلان - بنده نمی بینم که جناب آقای بهنیا معاون وزارت دارائی که وارد هستند بیه این موضوع بعرض بنده توجه بفرمایند البته جناب آقای نخست وزیر هم تشریف دارند مخالفت بنده با فوریت از این لحاظ است که در این ماههای اخیر ما هرقوت که فوریت بکندوازد هم را تصویب کردیم در متن آن که تصویب شد این عبارت ذکر بود ما اجازه می دهیم که مجلس شورای ملی فرض بفرماید بودجه کل کشور را در شهریور ماه ، در مردادماه ، در تیرماه مطابق پرداختی اسفند ماه ۱۳۲۶ بپردازد و این قانون بوده ولی متأسفانه تا این ساعت آنطور که مجلس شورای ملی رأی داده است عمل نشده است و من گمان میکنم که در متن این اشکالی نداشته که در وزارت دارائی این اشکال بوجود آمده این است که بنده منقذ از کمیسیونهای مربوطه گزارش مجلس تقدیم شود که در مجلس و در کمیسیونها قبلاً اگر این اشکالات بوجود بیاید رفع بشود منظور قانون گذار کاملاً بموقع اجرا در بیاید و اینطور نشود حالا بنده توضیح عرض میکنم جناب آقای نخست وزیر هم توجه بفرمائید و اگر بنده را قانع فرمودند که در آتیه اینطور خواهد شد بنده مخالفت خود را پس میکشم والا تقاضا میکنم که آقایان موافقت بفرمایند این لایحه برای یکساعت برود بکمیسیون بعد بمجلس تقدیم شود . در اسفند ماه ۱۳۲۶ حقوق مستخدمین دولت دونوبت پرداخت شده یکی در روز ۲۹ اسفند ۱۳۲۶ حقوق مستخدمین را پرداخته اند یکی در جریان سال ۱۳۲۷ بابت همان اسفند ماه ۱۳۲۶ يك اضافاتی پرداخته اند یعنی فرض بفرمائید اگر يك کسی در اسفند ۱۳۲۶ ۳۰۰ تومان روز ۲۹ اسفند حقوق گرفت بابت همان اسفند ۱۳۲۶ در جریان سال ۱۳۲۷ هم فرض بفرمائید ۲۰ تومان اضافه گرفت بنا بر این حقوقی که بابت اسفند ماه ...

رئیس - آقای اردلان این مربوط به فوریت است ؟
اردلان - ... بله مربوط به فوریت است توجه بفرمائید برای اینکه این ابهام این ابهامی که

بنده عرض میکنم در متن این گزارش دولت رفع بشود بهتر این است که این لایحه برود بکمیسیون کمیسیون این ابهام را رفع بکند بعد بر گردد بمجلس بنا بر این ما رأی دادیم در شهریورماه که مطابق اسفند حقوق مستخدمین را بپردازند در متنش این ابهام نبود یعنی بنده ابهامی نمی بینم در عمل ابهام بوده چون حقوق مستخدمین یکی در اسفند پرداخت شده روز ۲۹ . در جریان سال ۱۳۲۷ هم يك مبلغ دیگری بابت همان اسفند ماه پرداخت شده وقتی که این يك دوازدهم شهریور را مطابق اسفند بپردازند لازمه اش اینست که آنچه در ۲۹ اسفند بهر مستخدم داده اند بدهند اضافه آنچه در جریان سال ۳۲۷ بابت اضافه گرفته اند در صورتیکه اینکار را نکرده اند . تا این ساعت که بنده حضور آقایان هستم فقط حقوقی که پرداخته اند بابت حقوق اسفند است که روز ۲۹ اسفند ماه پرداخته اند بنا بر این اینطور که ما حالا تصویب میکنیم ممکن است که بآن همین ابهام را برای ما بوجود بیاورد این است که اگر جناب آقای بهنیا معاون وزارت دارائی و جناب آقای نخست وزیر بفرمایند که مطابق آنچه که تا حالا تصویب شده و آنچه که مجلس شورایی رأی داد یعنی آنچه که مستخدمین بابت اسفند ۱۳۲۶ پرداخت شده چه در روز ۲۹ اسفند و چه در جریان سال ۳۲۷ بابت همان اسفند پرداخت شده است مجموع این دو تا را بپردازند بنده با کمال میل مخالفت خود را پس میکشم والا تقاضا میکنم که بکمیسیون بر گردد تا این ابهام رفع گردد .

رئیس - آقای نخست وزیر
نخست وزیر - اینکه با فوریت بنظر بنده مخالفتی نبود ممکن است اصل لایحه که مطرح شد بابت جمله ای منظور ایشان تأمین شود .
رئیس - رأی گرفته میشود با فوریت این طرح (مخالفی نیست) میدانم مخالفی نیست مهندس باید رأی گرفت و در اصل لایحه همه اجازه گرفته اند صحبت خواهد شد . (در این موقع همه برای اخذ رأی کافی نبود)

فرامرزی - بنده اخطار دارم .
رئیس - بر طبق چه ماده است ؟ (بکنفر از نمایندگان - عده کافی نیست) برای مذاکره کافی است .

فرامرزی - بر طبق ماده ۹۷
رئیس - وارد نیست . بفرمائید تعلق ناطق را نمیشود قطع کرد ؟ بله درست است .
فرامرزی - بله اینجا میگویی که تعلق ناطق را نباید قطع نمود .
رئیس - بله وقتیکه جلسه تمام شد آن جلسه تمام شده من مکرر گفته ام وقتیکه جلسه تمام شود تمام شده است پس مراجعه باده ۱۱۵ بفرمائید خودتان قانع میشوید .

فرامرزی - ماده ۱۱۵ پایین وارد نیست
رئیس - مجلس همیشه دستور خودش را میتواند تغییر بدهد .
فرامرزی - برخلاف نظامنامه مجلس نمی تواند دستور تعیین کند ولی میتواند نظامنامه را عوض کند نظامنامه را برای این می نویسند که دیگر خارج

از نظامنامه آزادی نداشته باشند اگر خواستند آزادی داشته باشند باید نظامنامه را عوض کنند .
رئیس - همیشه مجلس میتواند دستور را تغییر بدهد . (در این موقع همه برای اخذ رأی کافی شد) رأی گرفته میشود با فوریت لایحه آقایانی که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده واحده مطرح است آقای اسلام مخالفند ؟

اسلامی - بله
رئیس - بفرمائید .
اسلامی - عرض کنم بنده ناگزیرم قبلاً این نکته را عرض کنم که کار مجلس ما واقعاً بسجریه رسیده است بعلم اینکه این مجلس یا غالباً تشکیل نمیشود یا اگر تشکیل شد از اکثریت میافتد و بعد هم چون از اکثریت افتادن از خود ما است فوراً تاك می آید پشت این تریبون میکشیم که چرا مجلس کار نمی کند و دلسوزی می کنیم یعنی هوام فریبی می کنیم صورت حاضر و غایب موجود است همان اشخاصی که مجلس را از اکثریت میاندازند می آیند میکشند مجلس چرا از اکثریت میافتد ، چرا مجلس خوب کار نمیکند اینکه وضع نمیشود .

یکی از نمایندگان - صحیح است
فولادوند - صحیح نیست .

اسلامی - صحیح است آقایان بنده که بعضی ندارم ولی این صورت حاضر غایب حاضر است ما چه گناهی میکنیم که ساعت ۸ صبح می آیم و مجلس تشکیل نمیشود بله کار هوام فریبی بجاهای باریکی کشیده . مثلاً يك نکته ای که آقایان هر روز می آیند پشت تریبون میکشند اینست که يك انقلابی در مملکت شده بنام انقلاب مشروطیت يك همه موافق بودند يك همه مخالف مدارک هم موجود است که گویا چه کردند گویا چه نکردند بعد می آیند میکشند آقایان در مشروطیت اینطور کردیم بعد ما در جلوی مجلس کشته شد ، عمومی ما در باغشاه حضور شد ، حالا همه اینها مشروطه خواه شده اند پس مخالفین کهها بوده اند ؟ بنده نمیدانم از این حرفها چه فرمایید بجای این حرفها باید جمع بشویم اکثریتی تشکیل بدهیم و در این سه چهارماه آخر يك کاری برای مملکت انجام بدهیم والا این حرفها هیچ فایده ندارد چون بنده تا حالا نگفتم این حرف را مجبوراً این نکته را در این جا متذکر بشوم يك موضوع دیگری که بنده وارد بحث آن می شوم این است که مثلاً بنده يك کاری دارم با يك مقاماتی يك شای می خواهم برای برادرم یا قوم و خویشم و وقتی به هلی آن کار انجام نمی شود من می آیم این جا بنام دلسوزی و بعنوان طرفداری از مردم و برای اینکه من دارم خدمتی میکنم بآن مقامات حمله میکنم این واقعاً يك خدمت عجیبی شده است این کارها آقایانند ندارد برای اینکه مردم آنچه را که باید بدانند میدانند مردم این چند نفری که در نز تماشاچیها نشسته اند نیستند مردم میدانند که بنده چه میخواستم از مقامات و بعد که نشد آمده ام این جا این حرفها را زده ام این کارها را باید ترك کرد هیچ فایده ندارد (صحیح است) بنده اولین نفری بودم که نسبت به يك دوازدهم همیشه مخالفت میکردم مخالفت من برای این است که حالا دولت لایحه ای آورده و نباید تصویب کرد تغییر بنده موافق هستم و رأی

هم میدهم ولی مخالفت منی اصول است در دو ماه قبل بنده اصالتاً از طرف خودم و از طرف چند نفری که صحبت شده بود به کمیسیون بوجه اخطار رده بودم که اگر لایحه بودجه کل کشور بمجلس نیاید به يك دوازدهم يك عده ای رأی نمیدهند اتفاقاً دو هفته بعد موقعی ماه با آخر رسیده بود دولت لایحه را آورد باز هم يك دوازدهم مطرح شد و بنده هم مخالفت کردم و تذکراتی دادم و يك سلسله مذاکراتی شد و بنده انتظار داشتم که آن تذکرات بنده مورد توجه آقای نخست وزیر واقع شود که متأسفانه بواسطه گرفتاریهای مجلس و این کارهایی که خودمان برای عدم پیشرفت کارها در وزیر بامیکناریم موقعتی حاصل نشد بنده يك ایرادی دارم نسبت به سازمان وزارت دارائی که مربوط به بخش آقای نخست وزیر و آقای بهنیا معاون وزارت دارائی نیست بنده اصولاً با سازمان وزارت دارائی و خودسریهای این وزارتخانه مخالفم و علت اینکه با يك دوازدهم مخالف هستم برای این دو نکته است که عرض میکنم . عرض بنده هم زیاد نیست چون يك دقیقه هم گفته بودم و تکرار نمیکند مثلاً ملاحظه بفرمائید در این مملکت ما يك وزارت خانه ای داریم بنام وزارت راه با بیست و شش هزار کیلو متر راه شوسه که هفت میلیون تومان بودجه آنست ولی در وزارت دارائی يك اداره ای هست بنام اداره کل ساختمان که بیست میلیون تومان بودجه این اداره است . یکی از کارهایی که میکنید چیست ؟ الان در این مملکت ... البته قبل از شهریور يك دستگامی بود که البته بقیه بنده کار میکرد و يك آثاری هم مانده (دهقان فقیده همه است) يك ساختمان وزارت دارائی درست کرده و انارائی هم الان در آن ساختمان هست حالا ما کار داریم که پشت آن آجر باشد یا سفید باشد ، از طرفی برای نزدیک شدن راه با بخت بشمال راهی درست شده است که اغلب آقایان تشریف برده اند و دیده اند ، آقای رحیمیان هم تابستان رفتند و دیدند ۱۷ میلیون تومان دولت خرج این راه کرده بیکسال است ما فریاد میکنیم که این توله دارد خراب میشود این پلها از بین میرود بیاید سالی يك میلیون ، ۲ میلیون خرج این راهها بکشید تا از بین نروند این دولت و نه دولت های قبل توجهی نکردند که این هفتده میلیون از بین نرود ولی می آیند برای ساختمان وزارت دارائی ۶ میلیون بآن شخص مقاضه کار بیانه میدهند که دیوارش را سفید کنند ، آخر این مملکت میخواهد چه کند این ۶۰۵ میلیون را اگر شما مصرف این راه میکردید آن هفتده میلیون را احیاء میکرد اگر پشت دیوار وزارت دارائی سفید نباشد کارمندان آن وزارتخانه می نشینند و کارشان را انجام میدهند ولی اگر شما این ۵ میلیون را بدهید به این راه ، تمام راهها بنده اگر میدانستم امروز آن صورت را می آوردم ، متجاوز از ۷ فقره راهائی است که بنده تمام مانده که قبل از شهریور معراج هنگفتی برایشان شده و آن ندارد از بین میرود و امسال زمستان همه اینها از بین خواهد رفت ، يك ایراد بنده باین موضوع بود که تقاضا کردم نسبت بآن البته پیشنهاد هم داده ام در این بکندوازد هم خواهم داد ، يك تصدیق باید گرفته شود و این خرجهای زائد بیهوده مثل تعمیرات وزارت دارائی و از این قبیلها شود ، با ارسال خواستند که دیوارهای وزارت دارائی

را سفید کنند بنده كرو زمانه ای داشتم در آن روزنامه نوشتمو تذکره دادم مورد توجه هم واقع شد ولی دوباره می بینم که مشغول شده اند خوب شاید فلسفه ای در این کار باشد بنده عرض کردم که در این مورد اعتراضی باقی نیست وزیر آقای بهنیا معاون وزارت دارائی ندارم برای این که این موضوع از هفت ، هشت ماه قبل در جریان بوده و انجام شده ، يك موضوع دیگر موضوع املاک و گذاری است يك عده مأمورین در اینجا هستند در مرکز اداره کل املاک و گذاری که بنده با اساس هم مخالفم و پیشنهاداتی هم در بوجه دادم که دولت باید يك لایحه ای بیاورد به کارمندان بی بضاعت و خرده مالکین بپردازد برای این که خرج این اداره بیش از دخلش است اگر دست مردم باشد خیلی بهتر خواهد بود آن لایحه هم مفصل متذکر شدم ، این مأمورین جناب آقای وزیر در محل مردم را خیلی اذیت میکنند الان برای حمل چوب آن اشخاصی که جواز قطع چوب گرفته اند صد متر کوب ، دویست متر کوب ، ادارات مربوطه برای سوء استفاده مسابقه گذاشته اند یکروز شهرداری جلو گیری میکنند ، یکروز شهرداری و روز دیگر اداره دیگر يك سلسله جیبی است اگر آقایان تشریف ببرند بجا اوس ملاحظه خواهند فرمود بنده اینطور روزی که تعطیل بود رفته بودم جها اوس دیدم يك بساطی است آقا جلوی صند ماشین را گرفته اند و میگویند زیر چوبهایی که در ماشین است شاید چیز دیگری باشد یا مارک نداشته باشد آن مرد صاحب چوب هم می بیند که اگر محمولات ماشین را خالی کند پنجاه تومان باید محالی بدهد و بعد هم يك روز معطل میشود و خسارتی از این راه متوجهش میگردد خوب پنجاه تومان میدهد و میرود همین موضوع بمسابقه گذاشته شده در بین کارمندان دولت در آنجا ، الان تفکراتی رسیده است که شهرانی هم مداخله کرده است ، بنده نمی بینم که آقای نخست وزیر در این مورد تصمیم لازم بگیرند (بکنفر از نمایندگان - این مربوط بودجه نیست) بنده باینکه دوازدهم از این جهت مخالفم که چرا بودجه تصویب نمی شود و اگر بودجه مطرح شود آن پیشنهادات خواننده خواهد شد و تکلیف مردم معلوم میشود ، يك موضوع دیگر که راجع به بیکاری است آقایان تشریف میاورند اینجا بنده خودم هم همینطور صحبت میکنم از بیکاری که واقعاً در کشور کار نیست ، در هر روز سه چهار نفر بنده مراجعه میکنند که روز شکار هستند ، تحصیل کرده هستند تصدیق کلاس ۱۳۰۹ دارند و بیکار هستند ادارات هم که قبول نمیکند و کار دیگری هم در این مملکت نیست که در روی کارهای دولتی باشد و شأن کار دولتی را داشته باشد باید يك کارهایی ایجاد کرد که شأنش هم مثل کار دولتی باشد (مهندس رضوی - شأن یعنی چه ، یعنی مسافرت) که مردم بروند بشناب آن کارها بهترین طریق بقیه بقیه بنده اینست که اصلاً ما بودجه را هم صرف نظر کنیم و برنامه هفت ساله را بیاوریم بمجلس یا زود روز هر روز حاضر بشویم و صرف بیکاری نکنیم (صحیح است) اگر راست میگویی بیاید این کار را بکنید (صحیح است) همه میگویند ولی نمیکند بنده یکی حاضر

برای برنامه هفت ساله هر روز صبح ساعت هشت بیایم بمجلس آقایان هم حاضر بشوید که این برنامه هفت ساله بیاید در مجلس و برای مردم ایجاد کاری نکنیم مملکت در خطر است همه آقایان میدانند که بنده چه عرض میکنم و عرض دیگری نمیکند چون تکرار مکررات است و در پیشنهاداتی که داده ام مطرح خواهد شد ، عرض دیگر این بود که بعضی از آقایان برای اینکه صحبت های مخالف نظریشان نشود و بنا به يك نظریات دیگری دارند افکار دیگرانرا خفه میکنند اینرا باید گفت پیشنهاد میدهند که پیشنهادات قرائت نشود این یعنی چه ؟ این برخلاف اصول است در دفعه ما برای اینکه حقوق کارمندان عقب نیفتد مخالفت نکردیم ولی بنده استدعا میکنم از آقایان اجازه بفرمایند که امروز اگر تمام نشد فردا جلسه تشکیل بشود و پیشنهادات که از طرف آقایان داده شده قرائت شود والا اگر غیر از این بود ما يك عده ای هستیم که بیرون خواهیم رفت حالا خودتان میدانید
رئیس - آقای مهندس رضوی مخالفند ؟
مهندس رضوی - بنده مخالفم .
رئیس - آقایان ملک مدنی موافقت یا مخالف ؟
ملک مدنی - بنده با اصل ۱ دوازدهم موافقم ولی بایستی از بصره ما مخالف هستیم .
رئیس - بفرمائید .
ملک مدنی - در اینکه ما باید يك دوازدهم را تصویب نکنیم و حقوق کارمندان دولت را بپردازیم محل تردید نیست و در این کار قدری هم تأخیر شده زیرا ما خودمان که در مجلس هستیم حقوقمان را تأمین کرده ایم و پرداخت شده ، حقوق مستخدمین هم باید داده شود و وضع هم يك طوری است که همه میدانیم با این وضعی که فعلاً هست بنده چون هیچوقت برخلاف مجلس حرف نمی زنم و با اشخاصی هم که مجلس را تضعیف میکنند مخالف هستم (صحیح است) عرض کنم تنها جایی که مظهر تجلی ملت ایران است همین مجلس شورای ملی است و هر کسی میخواهد مجلس شورای ملی را تضعیف کند بقیه بنده برخلاف متاع می حرف زده و عمل کرده است (مکی - خیانت کرد) بنا بر این اگر چنانچه دستگامان هم يك تقصیر ای دارد و خوب کار نمیکند این لازمه اش نیست که هر روز آقایان اینجا حرف بزنند آنکسی که هر روز این حرفها را بزند این ایراد بخودش هم وارد است مگر خودش جزو مجلس نیست ؟ هست ، دیگران هم جزو همین مجلس هستند بنا بر این بنده در عالم مصفااری و علاقه ای که دارم استدعا میکنم آقایان این روش و رویه را تعقیب نفرمایند ما اگر بنا هست تذکراتی بدهیم و حرفمان را بر زمین حبه خصوصی باید تشکیل بدهیم بنشینیم حرفهای خودمان را بزنیم اینجا که صحبت میشود بنظر بنده موردی ندارد اگر قصوری هست همه قصور میکنند بنده اینرا اینجا با یک پشت بند عرض میکنم که تمام مجلس قصور میکنند بنده بخواهم

مرض کنیم که ما باید یکدوازدهم را تصویب کنیم در این یکدوازدهم چند تبصره گذاشته شده که این تبصرهها بنظر بنده باعث تمویق کار میشود من از جناب آقای نخست وزیر میخواستم استعفا کنیم که موافقت فرمائید این تبصرهها یعنی هاک مورد بحث و حرف است کمیسیون مراجعه بشود کمیسیون خبردارا بجلس بعده بعد در مجلس مطرح شود برای خاطر اینکه بنده خیال میکنم اگر بنا باشد بعضی از تبصرههایی که در اینجا گذاشته شده بماند باعث بحث و مذاکره زیادی میشود (صحیح است) یکی از آن تبصرهها همین بولی است که میخواهند بصرف احتیاجات ارتش برسانند (صحیح است) همین پنج میلیون پول که اصلش اول مورد بحث است که بیستیم آیا اینکار باید شود یا نه این بحث مصلحتی است که باید بحث شود راهش این است که در کمیسیون پیشنهادی که صلاحیت دارند بنشینند با کمال صداقت و سببیت و بدون اینکه کوچکترین نظری داشته باشند بحث کنند و هر چه صلاح است با دولت عقد تصمیم میکنند خیرش را بیاروند مجلس این قضیه است که بنظر بنده چون ما برای حفظ منافع عمومی ملت ایران ولو یک تومان هم که شده تکلیف داریم که توجه کنیم این هم موضوعی است که ما مطالباتی داریم و مذاکراتی هم بین دولت و متفقین که آتوقت آمدند و از راه آهن استفاده کردند در جریان بوده و همه مسبوق هستند و مجلس شورای ملی که در این جریان تنها من از صلاحیتدار کشور است و میتوانم در این موارد تصمیم بگیرم باید بنشیند و بحث کند بییند چه صلاح است هر چه صلاح است عمل کند دوم مسئله مخارجش است راه آهن باید بودجه اش بجلس بیاید ، خدا را شاهد بگیرم که فرضی نظری ندارم ، راه آهن باین منظمی و باین بودجه هنگفتی که دارد باید بودجه اش بیاید بجلس که ما بفهمیم در بودجه اش مذاقه کنیم نه اینکه در بیت بدیم اگر ما یک دوزی بودجه راه آهن را از بودجه کل کشور مجزا کردیم موقعی بود که راه آهن تکمیل شده بود برای اینکه وقفه ای در کارش پیدا نشود مجلس شورای ملی آمد بودجه راه آهن را مجزی کرد و در اختیار خودش گذارد برای خاطر اینکه بتواند بصورت کارهایش را انجام بدهد بعد از شهریور هم متاسفانه باید اینجا بالصراحت گفت که راه آهن ما در دست اشخاصی بود که بزور آمدند و اشغال کردند ما بنظر من برخلاف حق و انصاف کشور ما را اشغال کردند منکر این حقیقت نمیشود شد که اینها بدون هیچ حقی کشور ما را آمدند اشغال کردند راه آهن ما را از دستمان گرفتند و توی سرمان هم زدند خوب اینکار را کردند ما هم آرزوی زورمان نرسید که این را آهن را در اختیار خودمان بگیریم راه آهن مال مملکت است و مجلس شورای ملی در تمام مسائل جزئی و کفی مملکت باید اظهار نظر کند بجه مناصب بودجه راه آهن نباید جزء بودجه عمومی کشور باشد بنا بر این بنده استعفا میکنم از جناب آقای نخست وزیر که باین نظری که عرض کردم موافقت فرمائید که این تبصره بخصوص یک میلیون برود و در کمیسیون تکلیف وصول این پول و تکلیف مساجر و هزینه اش معلوم شود بودجه راه آهن را هم بجلس بیاروند برای خاطر اینکه ما باید در بودجه راه آهن اظهار نظر کنیم بجه

مناسبت ما باید در وزارت اقتصاد ملی در دخل و خرجش نظر داشته باشیم ولی در راه آهن نداشته باشیم مگر راه آهن مال مملکت نیست یا اینکه یک دستگاه مجزا و طبعه است ، نیمی از آن جزو مملکت است و اگر بودجه اش بیاید بجلس مقبوضه بنده از خیالی حرفها مصون و محفوظ میشود دیگر آنوقت یک دستگاه هم میشود مثل سایر دستگاهها ، مجلس شورای ملی هم در درآمد و در هزینه اش اظهار نظر میکند و آنچه در صلاحیت مجلس است عمل میکند

دهقان - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام **رئیس** - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده فراتت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

رئیس - پیشنهاد میکنم مذاکره کافی است ، کشاورز صدر **رئیس** - آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - بنده عقیده ام این است و حقیقه در خارج و همه جا بیا میگویند که هنوز از مرحله حرف خارج نشده ایم مردان عمل شناخته کردند مردی بصحبت و سخن نیست هر روز ما میآیم اینجا دردها و مصائب مردم را میشنویم و میگوئیم که برای این چهار جلسه صحبت میکنیم یکدوازدهم را که می آورند برای این است که ببرد این مستخدمین بیچاره برسد و آن نفعی هم که بنظر جناب آقای مذک مدتی آمد در موقع طرح تبصرهها اگر دیدید که مقضی نیست رأی ندهید یا اینها را طبعه رأی بدهید بعد بجمعهش رأی بدهید بنده نظر من این است که آقایان التفت فرمائید و این را امروز بگذرانیم ، اگر یکدوازدهم مجلس شورای ملی فوت شود بدون جهت فوت شده است از خدمت مردم ، بنا بر این ما میگوئیم که در اطراف بودجه حرف بزیم جناب آقای تقی زاده یک وقت میفرمودند که روی بودجه دو سه ماه باید صحبت کرد ما اگر حساب کنیم می بینیم که روی یکدوازدهم ششماه حرف زدیم یکسال و نیم است که ما در اطراف یک دوازدهم ، یکدوازدهم ، یکدوازدهم صحبت کرده ایم و بودجه را نگذرانده ایم ، ما که بودجه مان در دستور است بعد از استیضاح بودجه مطرح خواهد شد و برنامه هفت ساله هم مربوط بودجه است ما آن برنامه را باید بتصویب برسانیم و آنجا اجرا شود که مردم راحت بشوند و آسایش پیدا کنند (زنشائریس)

رئیس - از موضوع خارج نشوید و در اطراف کفایت مذاکرات فرمائید

کشاورز صدر - بنا بر این بنده اگر آقایان رأی به کفایت مذاکرات ندهند وقت مجلس را توضیح کرده اند

رئیس آقای مکی مخالفید با کفایت مذاکرات؟ فرمائید

مکی - بنده بنده باین ترتیبی که راجع به یکدوازدهم در مجلس صحبت شد موافقت اصول بود زیرا اولیای نری که بعنوان مخالف صحبت کردند آقای اسلامی بود که خودشان گفتند که من جزو موافقین هستم و رأی موافق هم خواهم داد بنا بر این کسی که بخواهد کفایت یکدوازدهم صحبت کند از مخالفت نبود و بنده از این لحاظ با کفایت مذاکرات مخالف هستم زیرا صرف نظر از تبصره اول که مربوط

یعنی من خدمت است سایر تبصرهها مستلزم رسیدگی کمیسیونهای مربوطه است مثلا راجع به همان پنج میلیون و نیم لیره ای که ما از متفقین باید بگیریم اصلاح مجلس شورای ملی در کلیات این موضوع مباحثه نکرده اظهار نظر نکرده که ما پنج میلیون طلب خودمان را پنج میلیون و نیم لیره مصالحه کنیم یا نگیریم بنده میخواهم عرض کنم که دولت میخواهد مجلس شورای ملی این را غفلت کند و در ضمن یک دوازدهم اراضی هم از مجلس گرفته باشد که ما کلیه خسارات را از متفقین پنج میلیون و نیم لیره مصالحه کنیم

رئیس - آقای مکی خارج از موضوع است **مکی** - در همین موضوع است استدلال میکنم اینکه کفایت مذاکرات وارد است یا خیر

رئیس - آقای کشاورز صدر هم میخواهند استدلال کنند شما هم میخواهید استدلال کنید در اصلش صحبت فرمائید

مکی - بنده در اصل موضوع دوازدهم عرض می کنم همین قضیه تبصره سوم که مربوط به پنج میلیون فشت

رئیس - فرمائید چون بحث زیاد نشده باید مذاکرات ادامه پیدا کند و مجلس هم موافقت بکنند و این اصل موضوع است

مکی - پس خوب بود که جناب آقای رئیس بجای بنده صحبت می کردند و بنده میرفتمی نشستم و خردشان هم بکفایت مذاکرات رأی میدادند

رئیس - فرمائید بنشینید رأی گرفته میشود **رئیس** - پیشنهاد آقای کشاورز صدر راجع بکفایت مذاکرات آقایانی که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادات فراتت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی - تبصره زیر را برای تصویب ضمن ماده واحده پیشنهاد می نمائیم:

تبصره - کسانی که مجموع مالیات املاک مزروعی آنان در سال از بیاض صد ریال نقد و یکصد و پنجاه کینو جنس تجاوز نکنند از پرداخت مالیات املاک مزروعی معاف میباشد - سفیدان ضیاء ابراهیمی - مجلس گنابادی - دکتر بقائی - مهندس رضوی - رحیمیان مکر - کفائی - جواد عامری - کشاورز صدر - موسوی و امضای دیگری هم هست

نخست وزیر - آقایان لازم نیست قبول میکنم

رئیس - پیشنهاد دیگری فراتت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

رئیس - پیشنهاد میکنم تبصره زیر ماده واحده اضافه شود دهقان

تبصره - اضافه حقوق مصوب کارمندان دولت که در سال ۲۶ پرداخت گردید در سال جاری نیز قابل پرداخت است

مهندس رضوی - پیشنهاد خارج است **رئیس** - آقای دهقان فرمائید

دهقان - در سال ۱۳۲۶ در حدود مقررات و موازین قانونی با اضافه ای پیشنهادی دولت داده شد که در تمام آسسال هم گرفته اند ولی امسال بعنوان اینکه بودجه ۲۷ تصویب نشده و در حدود یکدوازدهم و بواسطه بی پولی دولتها موفق بانجام این کار شده اند

استند پرداخت میکنند آن جوهر را برداشته اند بنده پیشنهاد کردم که آن جوهر برداشتی سال ۲۶ کارمندان دولت امسال هم پرداخت بشود

نخست وزیر - در سال ۱۳۲۶ آقایان تصویب کردند یک دوازدهم یک دوازدهم یک دوازدهم در تاریخ ۱۳۲۶ پرداخت شود باین مناسبت یکدوازدهم بکفایت تصویب شده بود که پرداخت شود چون در هر ماه یک اضافاتی پرداخت شده بود از این بپندم آن اضافات پرداخت شده بود همچون معنی دیگری نداشت برای خاطر اینکه بستمقار اضافاتی که در سال ۲۶ پرداخت شده بود پرداخت شود در سال جاری تصویب فرمودید که از صرفه جوییهای سال ۱۳۲۶ آن اضافات مستخدمین پرداخته شود باین اشکالی بود که بنظر آقای اردلان هم رسیده بود امسال چون یکدوازدهم استند را تصویب فرمودید در استند یک اضافاتی پرداخته شده بود چون اختیاری نداشت الان یک جمله ای اضافه کردیم اینجا که نوشته شده است از جوهری که در استند بکارمندان پرداخته شد در سال جاری پرداخت شده است

دهقان - بنده قانع شدم پس بگیرم **اردلان** متشکرم

رئیس - پیشنهاد دیگری فراتت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

رئیس - پیشنهاد میکنم تبصره زیر ماده واحده اضافه شود از محل اعتبارات عمران مذکور در بودجه ۲۷ سد گرج بسته شود - مشایخی

رئیس - آقای مشایخی **مشایخی** - موضوع پیشنهاد بنده پیشنهاد خوبی ساده است و نتیجه شروع یک اصلاحاتی در کارهای عمومی مملکت باین وسیله از طرف بنده تقاضا شده بنده میخواهم عرض کنم که موضوع اصلاحات عمومی در کارهای مملکت و اصلاح امور اقتصادی مورد توجه مجلس شورای ملی است مورد توجه عموم ملت ایران است این یک موضوعی است که مسبوق بسابقه است از صدر مشروطیت تا بحال کلیه اصلاح طبیان علاقمند باین موضوع بودند و مجلسهای شورای ملی هم که تشکیل شده است بدون استثنا برای شروع به عمران و آبادی مملکت در امور اقتصادی صحبت شده و اگر چه در برنامه دولتها هم این موضوع پیش بینی شده است ولی متاسفانه باید بگویم که چهل و چند سال از عمر مشروطیت ایران گذشته فقط هدهده و هجده بود و هیچگونه اقدام اصلاحی نمیتوانم بگیرم هیچگونه اقدام اصلاحی اقدامی که مورد توجه افکار عمومی بوده برای مملکت نشده و آنچه را که افکار عمومی میخواهند نشده البته موافق و مشکلاکتی در بین بود که باین اعتبار بکنم و بگویم که تقصیر ضرورگی نمیتوانیم برای دولتهای گذشته قائل بشویم زیرا برای شروع با اصلاحات عوامل عده ایست که باید خود باشند یکی از آنها نبات دولتهاست یکی از آنها داشتن پول و لوازم کافی و اعتبارات لازم برای شروع با اصلاحات و آبادی بوده که متاسفانه بواسطه فقر عمومی مملکت بواسطه بی پولی دولتها موفق بانجام این کار شده اند

بنده حالا میخواهم عرض بکنم که پس از چهل و چند سال که از عمر مشروطیت ایران گذشته باید بگویم که ملت ایران از حرف بسته شده و با اصرار و الهاح تقاضا دارد که یک کار مفید در مملکت که برای رفاه و مستعدان مفید باشد شروع شود که با نتیجه برای کلیه طبقات مملکت مفید باشد در برنامه هفت ساله البته اصلاحاتی که بطور کلی باید برای این مملکت بشود پیش بینی شده ولی موضوع برنامه هفت ساله هم لازم است وجود یک اعتبارات کافی است که بتوانیم در تمام رشته های مربوط به کشور فعالیت بکنیم موضوع تأمین فرهنگ و تأمین بهداشت

رئیس - آقای مشایخی خارج از موضوع صحبت فرمائید

مشایخی - خارج از موضوع صحبت نمیتکنم البته آنها پول خیلی زیادی لازم دارد بنوعی صده در موقع تهیه برنامه ۷ ساله مورد توجه واقع شده و ما امروز علاقه داریم که هر چه زودتر آن برنامه از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد و با مقتضیات زمان شروع بیک رشته اصلاحات اساسی شود ولی باین امید که ما برنامه ۷ ساله را بنده تصویب میکنیم باینست امروز از اعتبارات و وسایل موجودمان استفاده نکنیم و یک کار کوچک را نتوانیم از درآمد های عمادی مملکت انجام بدهیم این درست نیست و عقیده دارم که باینست در این مملکت برای از بداد قوه تولید کوشید و ما اگر توانستیم که قوه تولید این مملکت را زیاد بکنیم بالطبع بنیه مالی مردم زیادتر خواهد شد و بالتبعه مؤدیان مالیاتی هم مالیات بیشتر می توانند بپردازند و بگروزی هم خواهد رسید که در نتیجه تقویت بنیه مالی مردم ما هم بتوانیم از درآمد های عادی خودمان بکوشیم برای اقدامات اساسی برای عمران و آبادی مملکت بکنیم برای از بداد قدرت تولید در یک مملکتی مثل مملکت ما که مملکت کشاورزی است باینست از اینجا شروع بکنیم که حقیقه هر چه زودتر بتوانیم امور مملکت را توسعه بدهیم برای تأمین امور کشاورزی مملکت اول باید فکر آب کرد (صحیح است) در این مملکت وسیع در این مملکتی که بالاخره یک دهم آن اراضی بایر است و از آن اراضی بایر هم استفاده نمیکند باید از آب هائی که هنر می رود و این رودخانه هائیکه بدریا میریزد این رودخانه هائیکه آبش هرگز می رود باید استفاده کرد تا بالاخره این اراضی دایر شود و در اثر دایر شدن آن قوه تولید افزوده شود و بضع مردم کاری انجاء شده باشند و یک عده بیکار در مملکت دارای کار بشود و بنیه مالی افراد مملکت تقویت بشود (صحیح است) بنده این روز ها می بینم که همه جا صحبت از این است که باینست نتیجه جاه عقب آورد در مملکت و از این آب هائی تحت الارضی استفاده کرد بسیار فکر خوبی است و من کمال موافقت را با آن دارم ولی ما باینست از وسیله ای که بشیر به بهره ورانمان میده در درجه اول از آن استفاده کنیم و اگر آن وسایل کافی نبود از وسایل بعدی هم استفاده کنیم اگر نتوانیم در مملکت دست بسازیم

(رنک رئیس)

رئیس - آقای مشایخی مختصر فرمائید نمی شود اینطور در پیشنهاد صحبت کرد خارج از موضوع فرمائید

مکی - این پیشنهاد شرح است قابل طرح نیست **مشایخی** - بنده پیشنهاد کرده یک سدی بنده شود باینست توضیح بدهم داخل در اصل موضوع دارم صحبت میکنم هر حرفی یک مقدمه ای دارد و باید ثابت کند که این کار مفید است (رنک منته رئیس) عرض کنم بنده میخواهم بگویم که باید از رودخانه هائیکه همان استفاده کنیم

رئیس - آیین نامه می گوید با احتیاط باید صحبت کنید تا قبل از تصویب ماده از نظامنامه خوانده شود

مشایخی - آقایان من وقت را تلف نمیکنم آقایان این سد گرج که بنده پیشنهاد می کنم بنده شود باید اطراف آن خیلی صحبت کنیم این سد گرج که باید بنده شود در یک مایل در راه بین تهران و چالوس دو کوه است که فاصله اش کم است (رنک منته رئیس)

رئیس - اگر شما اطاعت نکنید من بنده می شود شما می گویم بنشینید نظامنامه باید اجرا شود و الا من خارج می شود فرمائید آقای مشایخی با شما بنشینید یا من میروم والا هر اس اگر خواهد اینطور صحبت کنند که نیشود

بعضی از نمایندگان - آقای مشایخی فرمائید بنشینید

مشایخی - چشم

فولادوند - فریب بفرمائید پیشنهاد رسیده وقتی که آقای رئیس اجازه ندهند هیچکس نباید خلاف نظامنامه صحبت کند

مشایخی - امر حائعی را بنده که سینه هستم اطاعت میکنم ولی من میخواهم توضیح بدهم که سد گرج اگر بسته شود ما با بسن این سد از آب استفاده می کنیم

رئیس - درست است ولی شد تقاضا کردید که این سد بسته شود باید توضیح مختصر بدهید پیشنهاد دیگر فراتت می شود

نمایندگان - تکلیف این پیشنهاد چه شد؟

مهندس رضوی - بنده هم پیشنهاد اصلاحی باین پیشنهاد کرده ام

رئیس - آقای دستار شفق معافید؟ فرمائید

مشایخی - بنده پیشنهاد را پس گرفتم در موقع طرح بودجه گنر کشور صحبت خواهم کرد

باتماقلیچ - بپرسید کردی پس گرفتی **رئیس** - پیشنهاد دیگر فراتت می شود (شرح زیر قرائت شد)

اینجا پیشنهاد می میرد تبصره زیر بلایه یکدوازدهم بوده اضافه شود وزارت دارائی مکف است در فروردین تبصره هر ساله که اعتبارات هم و دوازدهم و موسسی بی در سه و در پیشگاه هدی و داشت که وزارت بهداری را تصویب بوده فهمی سال ضیق اعتبار بوده سه گشته در اعتبار رؤسای حسابهای مروضه بکار دارد دکتر ششینی

اردلان - بنده پیشنهاد بشیر را قبول کردم **رئی بگیرم**

اینجا پیشنهاد می میرد تبصره زیر بلایه یکدوازدهم بوده اضافه شود وزارت دارائی مکف است در فروردین تبصره هر ساله که اعتبارات هم و دوازدهم و موسسی بی در سه و در پیشگاه هدی و داشت که وزارت بهداری را تصویب بوده فهمی سال ضیق اعتبار بوده سه گشته در اعتبار رؤسای حسابهای مروضه بکار دارد دکتر ششینی

اردلان - بنده پیشنهاد بشیر را قبول کردم **رئی بگیرم**

رئیس - آقای دستر آشتیانی
نخست وزیر - آقای دکتر آشتیانی - مسترد
 کید به صحت خواهیم کرد
دکتر آشتیانی - چون آقای دستر وزیر بوده فرمودند که بعد صحت صحتی بنده پیشنهاد خود را پس بگیرم
رئیس - بسیار خوب - پیشنهاد دیگر فرائت می شود
 (شرح زیر فرائت شد)
 اینجانب پیشنهاد می کنم که تبصره ذیل بنده واحد اضافه شود دکتر مجتهدی
 تبصره - از تاریخ تصویب این قانون بیمارستانهای متعلق بوزارت بهداری در شهر تبریز ضمیمه دانشگاه پزشکی تبریز می شود و اختیارات مربوط به بیمارستانهایی که از وزارت بهداری بوزارت فرهنگ منتقل میشوند از بودجه کل وزارت بهداری حذف و بودجه وزارت فرهنگ ملایه میشود
رئیس - آقای دکتر مجتهدی
دکتر مجتهدی - من این پیشنهاد را که داده قبلاً با جناب آقای وزیر بهداری و جناب آقای وزیر فرهنگ صحبت کردم این آقایان میدانند در تبریز دانشگاهی افتتاح شده و در آنجا هم دانشجویان احتیاج دارند کدر بیمارستانها کارآموزی کنند روی این اصل بنده این پیشنهاد را کردم که همانطور که در سابق در سال ۱۳۱۸ بقانون گذشت برای دانشگاه تهران که تمام بیمارستانهای وزارت بهداری را در شهر تهران منتقل کردند بدانگاه هم منظور هم در تبریز این کار بشود این چند فایده دارد که بنده نمیخواهم اطلاع کلام بکنم و ممکن است که اصلاً در سایر شهرستانها طبق قانون دانشگاه افتتاح بشود و اصلاً وزارت بهداری این بیمارستانهایی را که تحت اختیار دارد باید تحت اختیار دانشگاه بگذارد و عوض اینکه کار درمانی بکنند اصلاً چیزهای دیگر را که لازم است خودش انجام بدهد حالا میدانم که اشکالش چیست؟
وزیر بهداری - این پیشنهاد را قبول می کنم
رئیس - بسیار خوب پیشنهاد دیگر فرائت می شود
اردلان - آقای رئیس بنده پیشنهاد آقای مشایخی را قبول کرده اجازه بفرمائید مطرح شود
رئیس - پیشنهاد جدا گانه بنده مطرح خواهد شد پیشنهاد دیگر فرائت کنید
 (شرح زیر فرائت شد)
 پیشنهاد می کنم تبصره زیر بساده واحد اضافه شود
 تبصره - دولت موظف است مبلغ ۵ میلیون ریال از بودجه ماده ۶ هرانی کشور باهالی باجگیران و حومه برای صاحبان منازل زلزله زدگان بیدرنگ بپردازد و نصف این وجه بلاهوس و نصف آن را بدون تنزیل در مدت ۵ سال باقسط سالیانه از صاحبان منازل دریافت کند
رئیس - آقای رحیمیان
رحیمیان - بنده پیشنهاد کردم راجع بباجگیران و حومه که البته زلزله در آنجا خرابی بسیار وارد کرده است و صورت خسارات یعنی صورتی که نوشته اند تقریباً در حدود یک میلیون و دویست

هزار تومان است خود باجگیران یک قصبه بزرگی نیست دولت مبلغ ۱۵۰ هزار تومان را که داده است پس بگیرد و غیره و خورشید سرخ هم از جنبه ساختمان اگر بخواهد که بشکند از این دویست و پنجاه هزار تومان کسر شود و دویست و پنجاه هزار تومان واقع ببرد بدهند برای ساختمان ۲۵۰ هزار تومان دیگر را در مدت ۵ سال باقسط از آنجا پس بگیرند بنده در این قسمت لازم دانستم توضیح مضمونی بنده ولی چون توضیح بنده ممکن است که بی تک سر بلای بی ضرر و صحت باشد از ادای آن توضیح در این پیشنهاد صرف نظر کرده و بعداً اگر موقع مناسبی شود من مطالب لازم را عرض آقایان می رسانم فقط نتیجه این است که دولت آن ۱۵۰ هزار تومانی را که پیشنهاد داده است پس بگیرد و اگر پس بگیرد از این اعتباری که برای باجگیران و حومه تهیه شده کسر بکند و شیر و خورشید سرخ هم هر مبلغی که برای ساختمان میخواهد با آنجا بدهد آنهم از این ۲۵۰ هزار تومان کسر شود و در ۵ ساله از مردم بگیرد و این پولی در شیر و خورشید سرخ جمع شده است کسر کند و در حدود صد هزار تومان بلاهوس ببرد بدهند روی این اصل بنده این پیشنهاد را کرده حالاً بنده بنظر مجلس است
رئیس - باید رای گرفت کسی اجازه نخواسته است
دکتر معظمی - نظر دولت باید معلوم شود
رئیس - آقای نخست وزیر نظری دارید؟ بفرمائید
نخست وزیر - این پیشنهاد خرج است
رئیس - بکارت به دیگر فرائت می شود توجه بفرمائید (مجدداً بشرح بالا فرائت شد)
نخست وزیر - این وجه را دولت بکی بپردازد؟
فولادوند - صاحبان منازل
نخست وزیر - این یک قسمت که بدون عوض داده شود تقریباً پیشنهاد خرج است
رحیمیان - بنده حاضر هستم همه اش رانیج ساله تعیین کند و کسر کند
رئیس - پس این را اصلاح کنید
رحیمیان - بنده حاضر اصلاح کنم
اردلان - آقای رئیس پیشنهاد آقای مشایخی را رای بگیرم
رئیس - پس گرفتند
اردلان - بنده قبول کردم رای بگیرم تصویب میشود یا نباشد
رئیس - این نمیشود اگر چنین ماده ای پیدا کردید در آئین نامه بنده قبول دارم
رحیمیان - اگر این پیشنهاد بنده رد شد در پیشنهاد دوم توضیح میدهم اگر دولت این را قبول نمیکند آن یکی مطرح میشود بنده این را اصلاح کردم بلاهوس لازم نیست تمام این پولی را که کمک میکند در ظرف ۵ سال پس بگیرند
رئیس - پس باید رای بگیریم با این اصلاح
نخست وزیر - آن اصلاح را بفرمائید

جهت ؟
فولادوند - این پیشنهاد دومی که ۴ میلیون است با تمام آن تشریفات
رئیس - این پیشنهاد را فرائت کنید (بشرح زیر فرائت شد)
 چهار میلیون بهای باجگیران برای ساختمان منازل بپردازد و این وجه را بدون تنزیل در مدت ۵ سال باقسط سالیانه از صاحبان منازل دریافت دارد
نخست وزیر - مقصود دولت از این پیشنهاد یک میلیون و پانصد هزار است که متاثر نباشد (صحیح است) همه ما باید بگوئیم بنده امروز با آقایان عرض میکنم که مجلس دیر کرده ما باید خودمان شرکت کنیم در این کار ولی این قسمت به هیچ وجه نباید دلیل این باشد که ما پیشنهاد هسانی بدهیم که روی هم رسفته بر خلاف مصالح کلیه کشور و بر خلاف اصول قانون بودجه باشد در بودجه کل مبلغی برای عمران تخصیص داده شده است و موضوع عمران یک امری است فنی یک قسمت آن مربوط ببرنامج ۷ ساله خواهد شد باید مهندسی بنشینند از روی اطلاعات فنی این قسمت هرانی را خرج کنند یعنی تخصیص بدهند از لحاظ فنی بپردازند که عمران مشمول آن میشود بنده تعجب میکنم که در جزء یک لایحه یکصد و نهم تخصیص یک مبلغ کلی برای ساختمان خانه های یک منطقه همین از کشور بدون رعایت تناسب مشمول این اعتبار هرانی شود از این لحاظ بنده خیلی مناسب میدانم که آقای رحیمیان این پیشنهاد را مسترد بدارند و از راههای دیگر بیشتر از راه اعانه بایستی جبران شود بانک رهنی هم چنانکه جناب آقای نخست وزیر فرمودند مناسب تر است و اگر بنا باشد یک مبلغ بناء سد فلان رودخانه یک مبلغ دیگر برای کمک بزلزله زدگان بخواهیم و با این ترتیب تناسب یک لایحه یکصد و نهم تخصیص بدهیم دیگر برای بودجه و جمع و خرج بودجه معلی باقی نیماند
رحیمیان - اجازه بفرمائید؟
رئیس - باید رای بگیریم
رحیمیان - بنده توضیح درباره این چهار میلیون ریال ندادم اجازه بفرمائید توضیح بدهم در باره ۵ میلیون ریال توضیح دادم و آنرا پس گرفتم حالا اجازه بدهید درباره ۴ میلیون ریال توضیح عرض کنم و در آنجا هم اضافه کردم که من باید توضیح بدهم
رئیس - در همانجا خیلی باختصار بفرمائید
رحیمیان - بنده باید توضیح بدهم اجازه بفرمائید بیایم آن جا بنده اول عرض کردم که درباره ۵ میلیون ریال توضیحات مفصلی ندادم برای این که تفهیم سالیانه است و اگر حالا صحبت میکنم تقصیر از بنده نیست تقصیر از کسانی است که مخالفت میکنند آقای دکتر شفق میگویند که مصلحت عمومی نیست مصلحت عمومی این بود که سیصد میلیون خرید اسلحه را برای این کشور تصویب کنید برای همین زلزله زدگان برای همین مردم برای همین فقیرها مردم را مقروض دولت

دکتر معظمی - این گزارش مال کمیسیون نیست که اعضای کمیسیون صحبت کنند
رئیس - مگر اینکه اینطور تفکیک کنید که یک لایحه فوق العاده است و همه میتوانند صحبت کنند ولی هر حال موضوع بودجه است
دکتر شفق - بنده با پیشنهاد آقای رحیمیان از این لحاظ مخالفت دارم و مقدمه عرض میکنم که یکی از آقایان فرمودند که صلاح نیست رای بدهیم چه صلاح و چه غیر صلاح همه باید از حقایق اطلاع داشته باشند بنده تردیدی ندارم که از این پیش آمد زلزله یک فرد ایرانی نیست که متاثر نباشد (صحیح است) همه ما باید بگوئیم بنده امروز با آقایان عرض میکنم که مجلس دیر کرده ما باید خودمان شرکت کنیم در این کار ولی این قسمت به هیچ وجه نباید دلیل این باشد که ما پیشنهاد هسانی بدهیم که روی هم رسفته بر خلاف مصالح کلیه کشور و بر خلاف اصول قانون بودجه باشد در بودجه کل مبلغی برای عمران تخصیص داده شده است و موضوع عمران یک امری است فنی یک قسمت آن مربوط ببرنامج ۷ ساله خواهد شد باید مهندسی بنشینند از روی اطلاعات فنی این قسمت هرانی را خرج کنند یعنی تخصیص بدهند از لحاظ فنی بپردازند که عمران مشمول آن میشود بنده تعجب میکنم که در جزء یک لایحه یکصد و نهم تخصیص یک مبلغ کلی برای ساختمان خانه های یک منطقه همین از کشور بدون رعایت تناسب مشمول این اعتبار هرانی شود از این لحاظ بنده خیلی مناسب میدانم که آقای رحیمیان این پیشنهاد را مسترد بدارند و از راههای دیگر بیشتر از راه اعانه بایستی جبران شود بانک رهنی هم چنانکه جناب آقای نخست وزیر فرمودند مناسب تر است و اگر بنا باشد یک مبلغ بناء سد فلان رودخانه یک مبلغ دیگر برای کمک بزلزله زدگان بخواهیم و با این ترتیب تناسب یک لایحه یکصد و نهم تخصیص بدهیم دیگر برای بودجه و جمع و خرج بودجه معلی باقی نیماند
رحیمیان - اجازه بفرمائید؟
رئیس - باید رای بگیریم
رحیمیان - بنده توضیح درباره این چهار میلیون ریال ندادم اجازه بفرمائید توضیح بدهم در باره ۵ میلیون ریال توضیح دادم و آنرا پس گرفتم حالا اجازه بدهید درباره ۴ میلیون ریال توضیح عرض کنم و در آنجا هم اضافه کردم که من باید توضیح بدهم
رئیس - در همانجا خیلی باختصار بفرمائید
رحیمیان - بنده باید توضیح بدهم اجازه بفرمائید بیایم آن جا بنده اول عرض کردم که درباره ۵ میلیون ریال توضیحات مفصلی ندادم برای این که تفهیم سالیانه است و اگر حالا صحبت میکنم تقصیر از بنده نیست تقصیر از کسانی است که مخالفت میکنند آقای دکتر شفق میگویند که مصلحت عمومی نیست مصلحت عمومی این بود که سیصد میلیون خرید اسلحه را برای این کشور تصویب کنید برای همین زلزله زدگان برای همین مردم برای همین فقیرها مردم را مقروض دولت

آمریکا میکنند این زلزله زدگان هم بمانند و این کشور را هم بلاهوس بکشور آمریکا بدهید آنوقت چطور کشوریکه سیصد میلیون تومان اسلحه میخرد و امروز از دادن ۵۰۰ چادر از دادن دویست هزار تومان بیک منت فقیر و بیچاره زلزله زده عاجز است چهارصد میلیون ریال بودجه کشور از سال ۱۳۲۴ اضافه شده ما از کسی در نیابید این کشور را بشما فروخته اند چهارصد میلیون در کدام یک از شئون کشور بیشتر فنی حاصل شده است آنوقت درباره این ۴۰۰ میلیون ریال اضافه بودجه کشور همه سکوت میکنند مردم ببینید دویست هزار تومان برای یک هزار نفر بیچاره خراسانی که در امور کشور و مقدرات کشور فداکاری میکنند با دادن ۲۰۰ هزار تومان باینها مخالفت میکنند و خودداری میکنند از کمک این بود توضیحات بنده
دکتر معظمی - بنده مخالفم
رئیس - بفرمائید
دکتر معظمی - عرض کنم مخالفت بنده برای اصل مطلب نیست بنده هم موافق بودم و معتقد بودم که همانروز که این قضیه اتفاق افتاد دولت وظیفه دار بود که فوراً لایحه اش را بیاورد اهالی مختلف مملکت در موارد خوشبختی و بدبختی همه با هم متحد هستند از این جهت من با اصلش مخالف نیستم ولی برای اینکه اصل موضوع تصویب شود بنده میخواستم از آقای رحیمیان خواهش کنم که خود دولت هم یک صد و پنجاه هزار تومان پیشنهاد کرده است و این پیشنهادی را که جنابعالی کرده اید وقت باشد که آقای نخست وزیر مطالعه بفرمائید که یک طرز تصحیحی باشد و شاید ایشان هم بکاملی اضافه کنند
رئیس - رای گرفته میشود
دکتر معظمی - موافقت فرمودند که مطالعه کنند و فرمش را عوض کنند جنابعالی هم موافقت بفرمائید
نخست وزیر - اجازه بفرمائید
رئیس - بفرمائید
نخست وزیر - عرض کردم اگر مقصود دادن یک کمک است بدون فرغ که بدون فرغ بپردازیم بدهنده که خانه شان را بسازند این ۴ میلیون ریال نمیدانم موضوع چیست
رحیمیان - بدون فرغ بپردازیم بدهنده و باقسط ۵ ساله بگیریم
نخست وزیر - خوب این همان است که دولت پیشنهاد کرده
رحیمیان - پس این را قبول بفرمائید
نخست وزیر - عرض میکنم یک پیشنهادی فی المجلس طرح میشود که با روش رای الفوری نمیتوانم اخذ کنم این را باید مطالعه کنم ببینم موضوع از چه قرار است راجع بکمک کردن برای ساختن منازل این را در توضیح اول عرض کردم که نظر این بود که بانک رهنی کمک بکند و برای کمک این اعانه را پیشنهاد کردیم و این همان پیشنهادی است که کرده ایم و قبول میکنم
رئیس - فرائت میشود
 (شرح زیر فرائت شد)

که برای مناطق زلزله زده بانک رهنی منظور ساختمان بناهای آسیب زده تا حدود ۴ میلیون ریال وام بدهد شرایط برای مدت ۵ سال بدون فرغ دولت از وجوه اختصاصی خود وسیله اعطای وام را برای بانک رهنی فراهم مینماید
رئیس - این جزو همین ماده واحد میشود و منظور شما را تأمین میکنم پیشنهاد دیگری فرائت میشود (بشرح زیر فرائت شد)
 ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم که گزارش کمیسیون فرهنگ منشی برالعراق دانشگاه دامپزشکی و کشاورزی دانشگاه تهران بعنوان ماده الحاقیه بشرح ذیل ضمن یکصد و نهم مهر تصویب گردد معین کتابداری و دکتر متین دفتری احمد رضوی
فولادوند - شرح زیر عبارت از لایحه فرهنگ است لایحه اینکه سابقاً در کمیسیون فرهنگ بوده است آورده اند با این پیشنهاد تقدیم کرده اند
 لایحه الحاق دانشگاههای دامپزشکی و کشاورزی دانشگاه تهران ماده واحد - دانشگاههای دامپزشکی و کشاورزی بشعب دانشگاه تهران افزوده میشود و شورای دانشگاه میتواند برای معین دانشگاههای دامپزشکی و کشاورزی که قبل از تصویب این قانون برای تدریس در این دو دانشگاه انتخاب شده و صلاحیت آنان مورد تصویب آن شوری بوده است با احتساب سنوات تدریس آنها در مدارس سابق الذکر و با مدارس عالییه دیگر طبق قانون تأسیس دانشگاه مصوب ۱۳ خرداد ۱۳۱۳ و با رعایت ماده ۱۲ قانون آموزش اجباری مصوب ۶ مرداد ۱۳۲۲ در ظرف دو ماه پایه های استادی یا دانشیاری آنها را تشخیص و ابلاغ نماید همچنین باشخاصی که قبل از خرداد ۱۳۲۷ در دانشگاه مشغول تدریس شده اند و دارای آثار و تالیفاتی بوده و صلاحیت آنان را شورای دانشگاه مربوطه و شورای دانشگاه تصدیق نموده باشند ممکن است رتبه دانشیاری یا استادی داده شود
 رتبه دانشیاری یا استادی این معین در ظرف چهار ماه از تاریخ اجرای این قانون بادر نظر گرفتن مدت خدمات فرهنگی و دولتی آنان پیشنهاد شورای دانشگاه مربوطه از طرف شورای دانشگاه تعیین خواهد شد
 تبصره ۱ - در صورتیکه حقوق پایه و کمکی که بر طبق این قانون بمعین مشمول این ماده داده میشود از مجموع حقوق و کمک و حق التدریس که فعلاً دریافت میدارند کمتر باشد تفاوت آن تا مدتی که حقوق و کمک آنها مادل با حقوق فعلی باشد بعنوان فوق العاده پرداخت خواهد شد
 تبصره ۲ - کسانی که دارای یکی از رتبه های اداری دبیری - پزشکی - قضائی بوده و طبق مقررات دانشگاه بدرجه دانشیاری یا پزشک بیمارستانی ارتقاء یافته و در دانشگاه تهران و مؤسسات ضمیمه آن تدریس میکنند سابقاً آنها از بدو شروع بخدمت و با احتساب مدت خدمت نظام وظیفه طبق قانون تعلیمات اجباری با پیشنهاد شورای دانشگاه مربوط

تصویب شورای دانشگاه در تبه دانشباری و پزشک بیمارستانی آنها مسبب خواهد شد
تیسره - ۳ - کسانیکه لافل دارای درجه مهندسی یا باسانس میباشد و دوره تخصصی رشته خود را در یکی از دانشگاه های تهران دیده باشند در صورتی که در رشته مربوط در دانشگاه تهران درجه دکتری داده نشود با داشتن پنجسال سابقه تدریس در رشته تخصصی خود در دانشگاه تهران میتوانند در مسابقه دانشباری شرکت کنند و در صورت قبول با رتبه دانشباری استخدام شوند

رئیس - این يك قانون خاصی است چه بعضی بیست دوازدهم دارد، این علاوه بر اینکه پیشنهاد خرج است يك قانون خاصی است که خیال میکنم اینجا نباید مطرح شود
مهندس رضوی - چه منابع قانونی دارد؟

رئیس - این کار اگر آقایان ملاحظه دارند ممکن است فردا یا يك جلسه خاصی تشکیل بدهند که این قانون بگذرد
مهندس رضوی - این مانعی ندارد
رئیس - چرا مانع دارد برای اینکه ممکن است ده تا از این قبیل قانونها بیاورند و ضمن يك دوازدهم بگذرانند

مهندس رضوی - هیچ مانعی ندارد اگر مجلس قبول کند
رئیس - آقای کنابادی حالا اگر توضیحی میخواهید بدهید بفرمائید

کنابادی - آقای مهندس رضوی توضیح میدهند
رئیس - بفرمائید
شریعت زاده - بنده اخطار نظامنامه ای دارم
مهندس رضوی - موضوعی که مطرح است بانو چه که مجلس شورای ملی و ملت ایران با مورد فرهنگی دارند وضع این قانون نیابستی مهم بماند در مجلس اگر هم واقعاً قرار بر این باشد که موقع دیگری مطرح شود خوب است که قنوی در اطرافش مذاکره بعمل آید و بعقیده بنده خیال می کنم که از نظر آئین نامه هم هیچ مانعی ندارد برای اینکه هیچ خرج جدیدی هیچ تأسیس جدیدی در این لایحه پیش بینی نشده ؛ در این لایحه وزارت فرهنگ نواقص خودش را بصورت لایحه قانونی بمجلس شورای ملی تقدیم میکنند که تصویب شود که رفع مشکلات جاری و روزانه آنها بعمل آمده باشد از این جهت وزارت فرهنگ بوسیله وزیر فرهنگ وقت که تصور میکنم سلف آقای دستکتر اقبال باشد يك لایحه ای تقدیم کردند که آقای دکتر اقبال هم در دانشگاه شرکت دارند و مصلحتند و هم مقام وزارت فرهنگ را عهده دارند بانو چه باین مراتب لایحه را پس گرفتند ولی نه برای اینکه مسترد داشته باشند بطور قطع ولی برای مطالعه و پس از مطالعه مجدداً بصورت جدیدی بمجلس شورای ملی تقدیم کردند و در کمیسیون فرهنگ هم این موضوع مطرح شده است و دوم تبه در کمیسیون فرهنگ مطرح شده و گزارش داده شده (دکتر معظنی - کمیسیون فرهنگ دوم تبه گزارش داد) بله بطوریکه آقای دستکتر معظنی توضیح میدهند دوم تبه گزارش داده است ولی بنده نباید این را عرض

کنم که در دفعه دوم که این لایحه بمجلس داده شد شاید در باره ای از نکات و جزئیات مشورت کامل با شورای عالی دانشگاه نشده باشد و بطور کلی بنده تصور میکنم با تأسفی که از این جهت خواهیم داشت و امیدوارم که آقای وزیر فرهنگ در آینده برای سایر مطالب و لوازمی که برای دانشگاه است این قسمت را توجه بفرمائید بطور کلی این مطالبی که در این لایحه گنجانده شده چیزی نیست که اولاً مخالف مقررات سابق دانشگاه یا مخالف اصول عادی دانشگاه باشد و ثانیاً عملی است که جاری است و قانونی است تجویز میکند ملاحظه بفرمائید دانشگاه کرج چند سال است در زمان فترت بوزارت فرهنگ و بدانشگاه تهران منتقل شده است معتمدین دانشگاه کرج مردمان تحصیل کرده و زحمت کشیده ای هستند تدریس میکنند ولی وضع استخدامی آنها از جهت دانشباری و استادی معلوم نیست و در همین حال آقایان تصدیق میکنند يك مدتی که برای این موضوع گذشت يك خستگی دماغی و روحی برای این افراد تولید میکند البته این صلاح آقایان و صلاح مملکت نیست که مخارجی بشود و دانشگاه ای باشد معتمدین تدریس بکنند ولی بواسطه بی تکلیفی روحیه آنها بزمرد شده و تا اندازه ای مأیوس باشند همینطور دانشگاه دامپزشکی بهمین قراره و سوسه ای بود که در سابق بواسطه مجاهدت شخصی مثل مرحوم دکتر حامدی و مرحوم مصدق الملک که هر دو آنها در امور کشاورزی يك خدمت صادقانه ای کردند و هر دو از این دنیا رفته اند و ذکر خیر آنها حالا که موقتی پیش آمده دانشمندان و تحصیل کرده ها در این دانشگاه تدریس کرده اند و فراغ التحصیل هائی هم خارج شده اند و در غالب شهرهائی که آقایان تشریف دارند اینها انجام وظیفه میکنند و آقایان میدانند که اگر انجام وظیفه آنها ناقص است بواسطه فقدان وسایل است والا شخصاً همه آنها برای فداکاری حاضرند سوسه دیگر هنر کرده است در دانشگاه فنی مدرسه های هنر زیبا البته اساسنامه مخصوص بفرودی دارد اولاً از جهت ساختمان و بنا داخل دانشگاه فنی عمل واقعا- میشود ثانیاً از جهت سایر جهات و شرایط هم وضعش طوری است که باید بدانشگاه منعقد شود و این موضوع باید در لایحه گنجانده شود و گذشته از این اگر بعضی قسمت ها بضرر آقایان خوب آمد يك قسمت هایش مال کسانی است که سالها در دانشگاه تدریس کردند که آنها هم وضع معلومی ندارند اگر آنها هم داوطلب باشند و بتوانند تمام وقتشان را باختیار دانشگاه بگذارند و شرایط هم در آنها جمع باشد در اینصورت میتوانند رتبه هائی بگیرند البته ملاحظه بفرمائید که در اینجا به چه وجه يك نظر خاصی در بین نیست (رئیس - آقای مهندس رضوی باختصار بفرمائید) اما صحبتی که مقام ریاست فرمودند که این با آئین نامه وفق نمی دهد بنده باید عرض کنم که آئین نامه برای مجلس است و مجلس برای مملکت اگر باشد و سوسه ای باشد که مانع ظاهری در آئین نامه نداشته باشد و سوسه بیشتر وقت و تشریح می دهد در کار مملکت بشود تصور میکنم که مجلس شورای ملی باید موافقت بفرمائید که کاری انجام شود این لایحه که مطالعه شده و از کمیسیون هم گذشته همانطور که بنده عرض کردم چیز تازه و خاصی ندارد این حاضر برای تصویب است در ضمن همین ماده پیشنهادی دولت هم شامل يك مطالبی است

که هر کدام آنها باید ضمن لایحه جداگانه و بالا اقل در جزء بودجه کل کشور آمده باشد بنابر این هیچ غرابی ندارد که يك ماده ای که عرض و طولش زیاد تر است از طرف دولت پذیرفته شود تا هم تکلیف چند دانشگاه روشن شود هم يك موضوعی که موقوف مانده خاتمه پیدا کند و بنده مخصوصاً از دولت تقاضا می کنم که قبول کنند و از مقام ریاست تقاضا می کنم مقرر بفرمائید
رئیس - اکثر آقایان رعایت نظامنامه را بفرمائید همیشه کارها بموقع انجام میشود (صحیح است) این بسیار قانونی میباید است ولی مطابق ماده ۶۵ نظامنامه نباید مطرح شود ماده ۶۵ خوانده شود
ماده ۶۵ - در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم از یاد مقرر یا مبدد معاش یا وظیفه باشد نمیتوان ماده الحاقیه یا بتوان اصلاحاتی توان پیشنهاد کرد و همچنین است طرحی که خواه مستلزم احداث تأسیسات یا شغل یا وظایف بوده خواه باعث توسعه هر يك از این ۳ فقره خارج از حدود قوانین جاریه باشد
رئیس - تصدیق بفرمائید که طبق این ماده چنین چیزی را نمی شود مطرح کرد پیشنهاد دیگر قرائت شود
(قرائت پیشنهاد بوسیله منشر شروع شد)
پیشنهادی می کنم سرمایه ای که از بودجه کل کشور ...
مهندس رضوی - از موضوع خارج شدید؟
رئیس - بله نمی شود رای گرفت مخالف آئین نامه است این آئین نامه برای این است که کارها هر کدام بموقع خودش زود بگذرد . پیشنهاد دیگر قرائت شود . (شرح زیر قرائت شد)
پیشنهادی می کنم سرمایه ای که در بودجه کل کشور برای بانک کشاورزی تعیین گردیده در اختیار بانک گذاشته شود . بهادری
بهادری - بنده این پیشنهادی را که تقدیم کرده بودم زاجع است بیانك کشاورزی منظور بانک کشاورزی این است که كمك بكشاورزان و خورده مالکین بکند متأسفانه آآن بانک کشاورزی سرمایه ندارد مخصوصاً که امسال هم وضعیت زراعت خوب نیست بنده چند روز پیش رفتم آنجا با مدیر کل بانک صحبت کردم گفتند که ما سرمایه نداریم که بولایات بدهیم منظور بنده از این پیشنهاد این است که تا شصت و ولایات را تأسیس کنند

مهندس رضوی - بسیار پیشنهاد خوبی است (مجدداً قرائت شد)
رئیس - آقای نخست وزیر چه نظری دارید؟
نخست وزیر - البته پیشنهادیکه دولت کرده و در بودجه منظور شده نظر این است که اجرا بشود ولی این موقوف بر این است که بودجه کل کشور بگذرد و در ضمن يك دوازدهم برای بنده

مقرر نیست که قبول کنم
رئیس - آقای مهندس رضوی مخالفید؟ بفرمائید
مهندس رضوی - بنده مخالفم میخواستم عرض کنم که بانک کشاورزی بپرد مردمی که برای آنها تأسیس شده نمی خورد باید اساسنامه این بانک را اصلاح بکنند که بپرد زارعین و خورده مالکین بپردازند فلا آقایان مالکینی که از بازار هم میتوانند وام بگیرند از بانک كمك بگیرند اگر قرار است که بازار برای اینکار بانک پولش زیاد شود خیال میکنم که لازم باشد در قسمت ثانوی یعنی که بپرد زارع و خورده مالک بپردازد قبول کنند و اساس بنده اصلاح شود از دو ... تشکر را دارم

بهادری - چون آقای وزیر هم فرمودند بنده موافقت میکنم که پیشنهاد بماند در موضوع بودجه کل کشور
رئیس - پیشنهاد دیگر قرائت شود (شرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم تیسره زیر بماده واحده اضافه شود
تیسره - صدی سه کالاهای انحصاری که سابقاً دریافت و بشهرداری هر محل اختصاص داده میشد که نامی السابق قابل وصول بوده و وزارت دارائی مکلف است وجوه حاصله را برای پرداخت هزینه های شهرداری هر محل تخصیص دهد - احمد رضوی
رئیس - آقای مهندس رضوی

مهندس رضوی - عرض کنم شهرداریها بطوریکه آقایان میدانند فعلاً اقلشان وضعشان در شهرستانها خیلی بد است عرض کنم بنده خودم که از نظر حوزه انتخابیه علاقمند هستم در خدمت آقای دکتر بقائی انجام وظیفه میکنم در کرمان وضعی است که اگر قرضه بانک ملی نبود کارهای جاری و روزانه شهرداری هم خوابیده بود از طرف دیگر گاهی پیشنهادی برای عوارض نسبت به بعضی کالاها از انجمن شهر میباید باینجا و در اینجا در يك اندازه ای بنام اداره امور شهرداریها مطالعه میشود بعد تصویبنامه ای تهیه میشود و تصویب نامه می رود به هیئت وزیران در آنجا بایکسانی میشود جریان عادی این بوده است قبلاً البته در هیئت وزیران هم عملتی دارد چون غالباً این پیشنهادات برای کشیدن مبلغی روی روغن و برنج ویشمو گندک و این چیزها است هیئت وزیران هم روی اصل کلی که نباید بر هزینه اضافه کنیم روی این فرع فقط باید بفرمائید و حال آنکه بعضی اصول بکلی فراموش می شود نتیجه این می شود که شهرداریها بیچاره ملاحظه بفرمائید که تنها راه بیداری شهرداری اینست که از کالاهای انحصاری یعنی قند و شکر و امثال اینها يك صدی سه وصول بکنند این صدی سه را دارائی وصول میکرد و بشهرداریها میداد و شهرداریها خرج می کردند این هم در قانون آمده منتهی در متمم بودجه دیگر مطرح نکرده اند تا آخر سال ۲۶ اجازه داده اند تا آن تاریخ دیگر عمل نشده آآن بطوریکه بنده تشکر داشتم و آقای دستکتر بقائی هم ملاحظه کردند اصلاً کرمان عایدی قانونی ندارد در کرمان اصلاً دارائی اجازه وصول هم ندارد و چون قانونی ندانسته و حقاً هم قانونی نیست چون مادام که مجلس شورای ملی رای ندهد و دولت هم قانونی

نداند این ادامه پیدا نخواهد کرد با این وضع شهرداریها وضع اسفناکی دارند بنده استفاده میکنم از موقع و از دولت خواهش می کنم همانطور که وعده زبانی برای تأمین استقلال شهرداریها داده اند این موضوع را عملی کنند که اقلاً شهرداریها بتوانند يك قدری با استقلال بکارهای داخلی خودشان بپردازند بهر حال چون فعلاً اینطور نیست و جریان که امکان بطریق عادی بگیرند بنده از دولت تقاضا دارم که بپذیرند که وضع شهرداریها اصلاح شود همانطور که عرض کردم امور شهرداری کرمان بکلی از هر جهت متوقف است .

رئیس - آقای نخست وزیر
نخست وزیر - اولاً راجع با استقلال شهرداریها مدتی است طرحی تقدیم شده تصویب بفرمائید از طرف دولت قصوری نشده راجع باصل مطلب يك نکته ای را باید عرض کنم که آقایان همیشه دو مطلب را مورد توجهشان قرار میدهند البته صحیح هم هست ولی جمع بین آنها مشکل است هر وقت از اعراض وضع مردم و کرانی موضوع راجع ملاحظه بفرمائید قلم برعبارتید و حساب میکنید که تمام هواید مملکت قسمت اعظمش مالیات غیر مستقیم است و قسمت كمش مالیات مستقیم و مالیات غیر مستقیم را که ملاحظه بفرمائید بفرمائید که این را هم گذاشته اند روی مواد ضروری مردم و می فرمائید صدی فلاقدر از این بابت صدی فلاقدر از آن بابت حساب کردید می گویند که دولتها رعایت حال مردم را نمیکنند و مدام قیمت اجناس ضروری را بالا می برند حالا اگر هر کدام از این نواحی مختلفی که می فرمائید لازم میدانند که يك مخارجی در حوزه خودشان انجام بگیرد ناچار باید خودشان عوارض قرار بگذارند و بگیرند بنده صلاح مجلس شورای ملی از لحاظ اینکه گفته نشود که آمده اند در مجلس پیشنهاد کرده اند بعضی مخارج و بالتبینه قیمت اجناس ضروری اضافه شود نمی دانم که این موضوع تصویب شود (نمایندگان - صحیح است) دولت آمده است البته در ظرف این مدت گذشته مقادیری تخفیف داده و منجمده از سه چهار ماه باین طرف از دو کالای انحصاری که بيکی قند و شکر و بيکی دخانیات دولت آمده يك مبلغی بضرر خزانه مملکت کسر کرده همین سبککاری که میفرخواستند در هر قوطی يك قران سی شاهی کسر کرده اند که میفرخواستند بدو تومان کسر کرده اند به ۱۷ قران ۱۶ قران حالا بفرمائید دولت که يك چیزی از عوارض مملکت کسر کرده است برای اینکه بکمک مردم برسد اینرا دو باره اضافه کنیم و بدهیم بشهرداریها اگر باید عوارضی از مردم گرفت البته باید مخارجش هم برسد ولی هر خرجی هوایدی در مقابلش لازم دارد و دو عیب دارد اینکار بيکی اینکه ما آدمیم بضرر خزانه يك چیزی را ازش صرف نظر کردیم اگر میخواهد هر محلی که این عوارض را بگیرند خودشان وصول کنند بنده مخالف نیستم برای بنده مشکل است که بگویم خزانه از این صرف نظر کرده حالا دو باره اینرا باید مأمورین بگیرند و بدهند بشهرداریها خوب خودشان بگیرند وصول بکنند سه درصد ، سه درصد ، سهصد در صد هر کسی در حوزه

خودش میتواند این عمل را بکند هیچ مانعی نیست اما عکس العمل این کار این است که دولت مجلس نشسته و عوارض جدیدی وضع کردند (صحیح است) عیب دیگرش این است که آقا چه جوری تقسیم کنیم دولت يك مقدار سبکبار وارد میکنند میفرشود راست است که در دو حوزه جدا میفرشود ولی چه جور وقتی يقين نداریم که تمام سبکباری را که باسم خراسان میگیرند در خراسان مصرف میشود خود مأمورین شهرداریها باید به بینند که وضع عوارضشان در محل چه جور باید باشد آن جور عوارضی بگذارند و بگیرند بنده موافقم ولی اینکه بیائیم چیزی را که کسر کردیم دو باره بگیریم و خودمان بدهیم بولایات اینرا که بنده موافق نیستم هر طوری رای دادند قبول است

رئیس - آقای مهندس رضوی پس گرفتید؟
مهندس رضوی - بلای پس گرفتیم
رئیس - پیشنهاد دیگر خوانده شود (شرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد می کنم این تیسره بماده واحده اضافه شود ؛ چون وزارت دارائی بنام عوارض شهرداری از پست پتزرین عباس آباد عوارضی وصول می کنند و عباس آباد جزو شهر شاهرو است و در آنجا شهرداری هست پیشنهاد می کنم این عوارض بشهرداری شهر شاهرو تسلیم شود . فولادوند
رئیس - آقای فولادوند
شهر شاهرو يك شهری است که سر راه خراسان است و چون عوارض شهرداری آنجا خیلی کم است و مقروض است هر چه مانتقضا کردیم که شهردار رتبه نه و معاون رتبه هشت و رئیس محاسبات رتبه شش برای آن نفرستند قبول نکردند و ۹۰ هزار تومان مقروض شدند و ككل بودجه شماری هم ۸۰ هزار تومان است پست پتزرین عباس آباد جزء شهر شاهرو است عوارض شهرداری هم وزارت مالیه میگیرد بکمال و نیم است که بنده هر چه سعی کردم که این شهر سر راد است و تمام مسلمین که بزیارت میروند مورد توجه واقع نشد و حالا بنده پیشنهاد کردم که عوارضی که باسم شهرداری میگیرند باین شهر بدهند حالا اگر آقایان و دولت موافقت موافقت میکنند و اگر هم میل ندارند بنده اصراری ندارم بنده وظیفه و کالتی خود را انجام داده ام عباس آبادی چهل نفر عمله معدن مس دارد شهری هم نیست قهوه خانه ای است که اصلاً برای معدن مس این قهوه خانه ایجاد شده چند عمله می آید شب در آنجا ببتونه می کنند و صبح میروند در معدن مس کار میکنند . این عوارض چون رسماً بنام شهرداری گرفته میشود شهرداری مال شاهرو است خوب است که بان منتقل شود (دهقان - عباس آباد شهر بزرگی است) شاه عباس پادشاه بزرگی بود ولی عباس آباد جای بسیار کوچکی است (خنده نمایندگان)

رئیس - رای می گیریم .
قرامرزئی - بنده با این پیشنهاد مخالفم .
رئیس - دیر اجازه گرفتید ولی بفرمائید .
قرامرزئی - عرض کنم که این راهی که باز شده در هر محلی عوارض می گیرند برای شهرداری محل خودشان از کم بون یا مال یا جنسی که از آنجا برد میشود و فرد کوچکتش شهر شیراز

است این غلط است يك کسی از جاها بخواهد رد شود این چرا باید برای شهرداری عباس آبادبول بدهد بنده جنسی خریدم ام ۰۰۰ (فولادوند) مال یعی بنزین است از مسافر نیست) بسیار خوب پس بنده عرضی ندارم .

برزین - آقای فولادوند این را با دوات حل کنید .

فولادوند - شرکت نفت انگلیس وایران است برزین - پس اگر عوارض من آید چرا به شهرداری باید بدهند ؟

فولادوند - خوب از قدیم مرسوم بوده است من پیشنهاد خود را پس نمی گیرم آقایان مهبل دارند رأی بدهند مهبل ندارند بدهند .

نخست وزیر - الان این عوارض را چکار می کنند .

فولادوند - وزارت دارائی می گیرد .

نخست وزیر - اگر وزارت دارائی این عوارض را که بنام شهر داری گرفته میشود بدهد بهرانه من موافقت میکنم که بدهند به شهرداری .

فولادوند - بسیار خوب .

رئیس - پیشنهاد دیگر خوانده شود .
(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می کنم که تبصره ذیل بیک دوازدهم همراه افزوده شود . تبصره - دانشکده های دام پزشکی و کشاورزی و دانشکده هنرهای زیبا (هنر کده سابق) بشعب دانشگاه تهران افزوده میشود و شورای دانشگاه میتواند برای معلمان دانشکده های دام پزشکی و کشاورزی که قبل از تصویب این قانون برای تدریس در این دانشکده انتخاب شده و صلاحیت آنان مورد تصویب آن شوری بوده است با احتساب سنوات تدریس آنها در مدارس سابق الذکر و مدارس عالییه دیگر طبق قانون تاسیس دانشگاه مصوب ۱۲ خرداد ۱۳۱۳ و با رعایت ماده ۱۲ قانون آموزش اجباری مصوب ۶ مردادماه ۱۳۲۲ در ظرف دو ماه بیا بهای استادی پاداشیاری تشخص و ابلاغ نماید - در صورتی که حقوق و کمک پایه که بر طبق این قانون به معلمان مشمول این ماده داده میشود از مجموع حقوق و کمک و حق التدریس که فعلا دریافت میدارند کمتر باشد تفاوت آن بعنوان فوق العاده پرداخت خواهد شد .

دکتر بقائی - این قسمت اولش مانعی ندارد ولی قسمت اخیرش مخالف با ماده ۶۵ است

های کشاورزی و دام پزشکی و هنر کده بود که اینها مدتی است بلا تکلیف هستند و از این لحاظ خیلی در زحمت هستند از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم واستعا میکنم آقایان محترم توجه و مواظبت فرمایند قسمت های دیگرش را هم میخوانم . (مهندس رضوی - فرمائید که بکدام مقرر شود) این قسمت که اصلا مانع قانونی ندارد آن را هم بروی خود لایحه میآوریم آقایان موافقت کنند که این قسمت که مانع قانونی ندارد تصویب بشود و بعد بقیه را بعداً مطرح کنید .

رئیس - قسمت اول قرائت شود (مجدداً قسمت اول پیشنهاد قرائت شد)

رئیس - قسمت اولش رأی میکنیم

دکتر بقائی - اگر دولت قبول کند احتیاجی به رأی گرفتن نیست .

رئیس - نظر آقای وزیر فرهنگ چیست ؟
وزیر فرهنگ - بسته بنظر مجلس شورای ملی است

رئیس - قسمت اول مجدداً خوانده شود (بشرح زیر قرائت شد)

دانشکده های دام پزشکی و کشاورزی و دانشکده هنرهای زیبا (هنر کده سابق) بشعب دانشگاه تهران افزوده میشود .

دکتر بقائی - قسمت تعیین رتبه ها هم که مانع قانونی ندارد .

رئیس - بگذارید تا آخر بخوانند (بشرح زیر خوانده شد)

و شورای دانشگاه می تواند برای معلمان دانشکده های دام پزشکی و کشاورزی که قبل از تصویب این قانون برای تدریس در این دانشکده ها انتخاب شده و صلاحیت آنان مورد تصویب آن شوری بوده است با احتساب سنوات تدریس آنها در مدارس سابق الذکر و مدارس عالییه دیگر طبق قانون تاسیس دانشگاه مصوب ۱۲ خرداد ۱۳۱۳ و با رعایت ماده ۱۲ قانون آموزش اجباری مصوب ۶ مرداد ۱۳۲۲ در ظرف دو ماه بیا بهای های استادی پاداشیاری تشخص و ابلاغ نماید .

رئیس - چه فرق میکند دادن پایه مستلزم دادن حقوق و خرج است .

دکتر بقائی - پس من فعلا مسترد میذارم تا بعداً کلا بجه اش تهیه شود

رئیس - پیشنهاد دیگری را بخوانید (بشرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که برای گذراندن يك دوازدهم فردا جلسه ساعت ۹ صبح تشکیل شود . دکتر راجی (صحیح است)

دکتر راجی - اگر بتابلو ملاحظه فرمائید می بینید الان همه بتدریج حکم می شود بنده

پیشنهاد کردم که چون پس فردا تعطیل است فردا جلسه تشکیل شود که يك دوازدهم تصویب شود .

رئیس - آقای دماوندی مخالفتی ؟
دماوندی - خیر بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقای باتمانقلیچ .

باتمانقلیچ - بنده میخوانم چند نامه مختصر بهر آقایان برسانم شاید بگوش خود آقایان رسیده باشد بنده بریروز وارد شده در يك مکانی یکدسته از کارمندان دولت بودند و من نمیخواهم با آن لهجه ای که آنها صحبت میکردند بنمایند کسان اینجا عرض کنم آقایان میگفتند آقایان حساب کنید که ما از ۱۵ هر برجی زندگی ما سخت میشود و بایستی از بقال وغیره نسیه بگیریم .

رئیس - شما واقفید که فردا جلسه تشکیل شود یا نه ؟

باتمانقلیچ - من باختم امروز مخالفم ببینید

آقایان ما باین کارمندان هیچ حقوقی نمیدهیم یعنی شما اگر يك مستخدم را دوست تومان میدهید این نصف زندگیش اداره نمیشود همیشه با يك زحمتی از نصفه از هر برجی باید نسیه بگیرد و این زندگی ملت ایران زندگی نیست من نمیکوم آدم خوش فکری هستم ولی بطرز این افکار بیش خودم میبخندم شما پیشنهاد میکنید از يك جائی بردارند و بجای دیگر بگذارند این تحصیل ثروت برای ایران نمیشود يك پیشنهاد مفید مشایخی کرد این را خندیدند و مسخره کردند گفتید زمین داری و زمین خریده ای و نگذاشتید حرف بزند من نمیدانم چه دست های مرموزی نمیکند هیچ کار اصلاحی صورت بگیرد والله این مملکت برنامه هفت ساله را انجام نخواهد داد و حالا خود آقایان میدانید .

۵- قع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - فردا ساعت ۹ جلسه خواهد بود . چون پس فردا عید ولادت اعلیحضرت همایونی است دوازده نفر بقیه فرقه برای شرفیابی و عرض تبریک تعیین می شوند .

(استفراغ باین ترتیب صورت گرفت)

آقای اورنگ ، آقای زراقی ، آقای نواب یزدی ، آقای ظفری ، آقای مهندس احمد رضوی ، آقای سید علی بهجانی ، آقای امامی اهری ، آقای حسین مکی (مکی - چون مسافرت میروم معذرت میخواهم) آقای آشتیانی زاده ، آقای دکتر بقائی ، آقای اردلان ، آقای قوامی ، آقای محمدعلی منصف .

رئیس - بنابراین جلسه را ختم میکنیم و فردا ساعت ۹ همین لایحه هم جزو دستور است .

(جلسه ساعت يك و بیست دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت